ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
25.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

√ Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност. Страната се деиндустриализира.

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с **Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Участие в нея взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации,

технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът на Р България Илияна Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. *А за да е успешна икономиката в развитите общества е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“,* каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. *„За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“,* допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

„Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Годишен доклад „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“

Презентация от представянето на доклада

√ ЕИСК с фокус върху интернационализацията на малките и средните предприятия

Секцията по външни отношения на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) прие единодушно проекта на становище „Възможности за насърчаване на интернационализацията на МСП“, изготвен от **доц. д-р Милена Ангелова**, **изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ),** в сътрудничество с колеги, организации на МСП и агенции за подкрепа.

„Само 12,5% от МСП работят на международни пазари и от тях едва всяко пето излиза извън ЕС“, посочва тя.

Сред основните пречки пред предприятията тя откроява липсата на информация, трудния достъп до финансиране, липсата на бизнес контакти в чужбина и регулаторните бариери.

„Когато преференциите остават неизползвани, губим конкурентоспособност, диверсификация и устойчивост“, подчертава тя.

„Подкрепата трябва да е съобразена с размера, сектора и целевия пазар на фирмата. Тя трябва да покрива целия път към международния пазар и да координира всички участници в него.“

Повече по темата ще откриете тук.

Конфедерация на българската индустрия

√ Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г.

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с **Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Участие в нея взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът на Р България Илияна Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. *А за да е успешна икономиката в развитите общества е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“,* каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. *„За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“,* допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

„Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Материали:

- Презентация "Българската ивдустрия - актуално състояние, проблеми и насоки за развитие".
- Годишен доклад

БТА

√ АИКБ: Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност. Страната се деиндустриализира.

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с **Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Участие в нея взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът на Р България Илияна Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

„Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

√ Президентът: България може да участва активно в индустриалната трансформация на Европа

България трябва да си отговори ще бъде ли активен участник в новата индустриална трансформация на Европа или ще остане периферен пазар за чужда продукция, доставчик на евтин труд и икономика с ограничена добавена стойност. За да бъдем част от тази трансформация, се нуждаем от дългосрочна национална стратегия за развитие на индустрията, която да отчита глобалните икономически тенденции. Това заяви президентът Илияна Йотова при откриването на кръгла маса на тема „Актуално състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Събитието се организира от **Асоциацията на индустриалния капитал в България и Конфедерацията на българската индустрия.** На форума беше представен доклад за състоянието на индустрията в периода 2016-2025 година. Дискусията събра представители на институциите, бизнеса и академичните среди.

В изказването си държавният глава отбеляза, че България се нуждае от анализ кои икономически отрасли да развива приоритетно, като подчерта необходимостта от институционални усилия за повече инвестиции, ръст на производството и

облекчаване на административните процедури. Процесът на развитие се забавя от законодателната и данъчната регулация, която всеки път се мени с промяната в политическата конюнктура и това възпрепятства бизнеса, изтъкна президентът.
„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността да определя собственото си бъдеще“, заяви Илияна Йотова и акцентира върху нуждата от технологична модернизация на индустрията. По думите ѝ високите технологии и интегрирането на изкуствен интелект са ключови за производството, но новите технологични тенденции следва да бъдат подчинявани от човека, а не обратното. „Индустрията на бъдещето ще се развива чрез знания, инженерни компетентности, научни изследвания. Това изисква ново отношение към образованието, приложната наука и връзката им с бизнеса“, подчерта държавният глава.
Президентът бе категорична, че конкурентоспособността на българската икономика се нуждае от достъпна електроенергия и ценова предвидимост, като подчерта нуждата от нови енергийни технологии и модернизация на инфраструктурата. В тази връзка Илияна Йотова посочи, че зелените политики в енергийния сектор, които бяха шумно рекламирани в Европейския съюз през последните години, не бива да бъдат пречка за амбициите на европейските икономики. „Има отрезвяване в тази посока, защото зелените технологии не бива да бъдат пречка за развитието на конкурентоспособността, а често се случва Европа да изостава в доста секторни политики спрямо други лидери в света“, каза още тя.
Илияна Йотова изтъкна значението на дискусиите в рамките на Европейския съюз относно предстоящото приемане на новата многогодишна финансова рамка на общността. Президентът апелира за категорично становище на правителството и парламента по отношение на частта, касаеща търговията с емисии, за да се гарантира, че планираните промени няма да доведат до допълнителна тежест за българската индустрия. „Това ще е бюджетът на Европейския съюз до 2034 година. Има резерви в немалка част от страните. От това финансиране имаме нужда всички ние, за да планираме развитието на икономиката си“, заяви държавният глава.
Президентът призова и за системни институционални усилия за подобряване на пътната инфраструктура в страната. „Не става дума само за магистралите. Как да поканим големи инвеститори, когато не могат да стигнат до една община или град?“, попита риторично Илияна Йотова.
Държавният глава изрази увереност, че България разполага с потенциала да бъде гарант за енергийната, инфраструктурната и дигиталната сигурност на цяла Европа. „Въпросът е как ще изиграем тази важна карта. Трябват ни повече амбиция и смелост“, посочи още тя.
Илияна Йотова благодари на организаторите за дискусията, като подчерта, че подобни събития дават възможност на държавата да се вслуша в идеите, притесненията и оценките на специалистите, които познават добре нуждите на българската икономика.

√ Зам.-министър Мемиш: България има нужда от дългосрочна индустриална стратегия, основана на реалните потребности на бизнеса

Българската индустрия има нужда от дългосрочна визия и последователна политика, която да надхвърля рамките на един управленски мандат. Това заяви заместник-министърът на икономиката, инвестициите и индустрията Левент Мемиш по време на кръгла маса на тема „Актуално състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Форумът беше организиран съвместно от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Конфедерацията на българската индустрия (КБИ).**
В изказването си заместник-министър Мемиш постави акцент върху подготовката на новата индустриална стратегия на страната ни. „Разработването на стратегията се основава на мащабен аналитичен доклад, обхващащ състоянието и развитието на индустрията, който вече е представен пред заинтересованите страни“, каза той.
Мемиш очерта три основни направления, върху които икономическото министерство поставя фокус в процеса на подготовка на стратегическия документ.
Първият приоритет е изграждането на конкурентна бизнес среда чрез намаляване на административната тежест, подобряване на ефективността на държавната администрация и регулаторните механизми, както и улесняване на достъпа до финансиране и развитието на индустриалните зони. Второто направление е модернизацията и индустриалното бъдеще на България. Сред ключовите задачи са внедряването на изкуствен интелект, развитието на роботизацията и създаването на нови възможности за производство на продукти и услуги с по-висока добавена стойност. „Трябва да мислим как да модернизираме индустрията, как постепенно да въвеждаме изкуствения интелект и роботизацията и как да създаваме нови възможности, които да допринасят за по-висока добавена стойност в икономиката“, заяви заместник-министърът.

Третият приоритет е свързан със стратегическата автономия и икономическата сигурност, както и с по-активното участие на българските предприятия във високотехнологичните вериги за създаване на стойност.
Зам.-министър Мемиш акцентира и на сигурността на суровините, развитието на местното производство и вътрешните производствени вериги, иновациите и други.
Специално внимание заместник-министърът отдели на подготовката и развитието на човешките ресурси. Според него технологичната трансформация на индустрията трябва да върви ръка за ръка с инвестиции в знанията и уменията на хората. „Темата с кадрите винаги е била и ще остане една от най-важните. Всичко, което правим, е в името на човека и заради човека. Независимо колко бързо се развиват изкуственият интелект и роботизацията, трябва да се грижим за нашите кадри и да гарантираме, че те ще бъдат подготвени за новите реалности“, посочи Левент Мемиш.
Той подчерта необходимостта от по-добра връзка между образованието и потребностите на бизнеса, включително чрез развитие на дуалното обучение и други форми за придобиване на практически умения, необходими за съвременната индустрия.

√ Административните мерки и тежести са проблем за развитието на вятърната енергия, смята Добрин Иванов от АИКБ
Процедурите, сроковете, административните мерки и тежестите са проблем за развитието на вятърната енергия. Трябва да преодолеем тези условия и тя да има по-голям дял. Това каза **Добрин Иванов, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** по време на представянето на Бяла книга за развитието на ветроенергийния сектор в България, която е разработена от Българската ветроенергийна асоциация (БГВЕА). Събитието се състои в „Гранд Хотел София“.
Според него повече вятърни мощности ще доведат до по-ниска цена на електроенергията, която в момента е по-висока от тази в останалите страни в Европа.
107 евро е била средната цена на тока за бизнеса през миналата година, в Европа е била с над 20 на сто по-ниска, посочи той.
Иванов смята, че България вече не е индустриална държава, като едната причина за това е цената на енергията и втората е липсата на човешки ресурс
Нула са новите вятърни мощности, които са инсталирани в България през последните години, а в Румъния се развиват, като основните им мощности са на границата им с нас, каза той. Според него трябва да се преодолеят съществуващите пречки и вятърната енергия да има по-голям дял в производството на електричество.

Investor.bg

√ Икономисти: България се деиндустриализира
Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. Това констатира докладът на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, който проследява икономическото състояние на страната ни през последните десет години.
За периода 2016–2025 г. добавената стойност на индустриалния сектор нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх, съобщиха икономисти на кръгла маса, организирана от Конфедерацията на българската индустрия и **Асоциацията на индустриалния капитал в България.**
По кой път да тръгне индустрията
Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък, и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт“, е мнението на **Васил Велев**, **председател на управителния съвет на КБИ.**

Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г. Подобна е картината и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%.

Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%.

Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за десет години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 г. и 25,8% през 2025 г.

Причини за деиндустриализацията

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната“, коментира президентът на България Илияна Йотова. Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според **председателя на управителния съвет на АИКБ Румен Радев** в България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с Европейския съюз. Той препоръча да се повиши нивото на образованието и квалификацията, за има конкурентоспособна индустрия.

По думите на министъра на енергетиката **Ива Петрова** изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики.

„За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред“, съобщи министърът.

Кои са приоритетните отрасли

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора.

„Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари“, коментира **Кузман Илиев**, **ръководител на екипа, извършил анализа.**

3e-news.net

√ Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност. Страната се деиндустриализира

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на Конфедерация на Българската индустрия (КБИ) „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с Асоциация на индустриалния капитал в България.

Участие в нея взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът на Р България Илияна Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

„Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

√ Вятърната енергия може да намали цената на тока в България с 12% и да върне страната сред нетните износители

България има възможност да преодолее повече от десетилетие застой във вятърната енергетика, да намали цените на електроенергията, да повиши конкурентоспособността на индустрията и да укрепи позициите си на регионалния енергиен пазар. За целта обаче е необходима съществена промяна в националната енергийна политика, разрешителните процедури, регулаторната рамка и планирането на електропреносната инфраструктура.

Това е основното послание в представената днес, 24 ноември 2026 г. Бяла книга за развитие на вятърната енергия в България, разработена от Българската ветроенергийна асоциация (БГВЕА).

Независимото пазарно моделиране, извършено за целите на доклада от международната консултантска компания Baringa (Баринга), показва, че ускореното изграждане на вятърни мощности може да намали средните цени на електроенергията на пазара „Ден напред“ с около 5% през 2030 г. и с 12% през 2035 г. спрямо референтния сценарий.

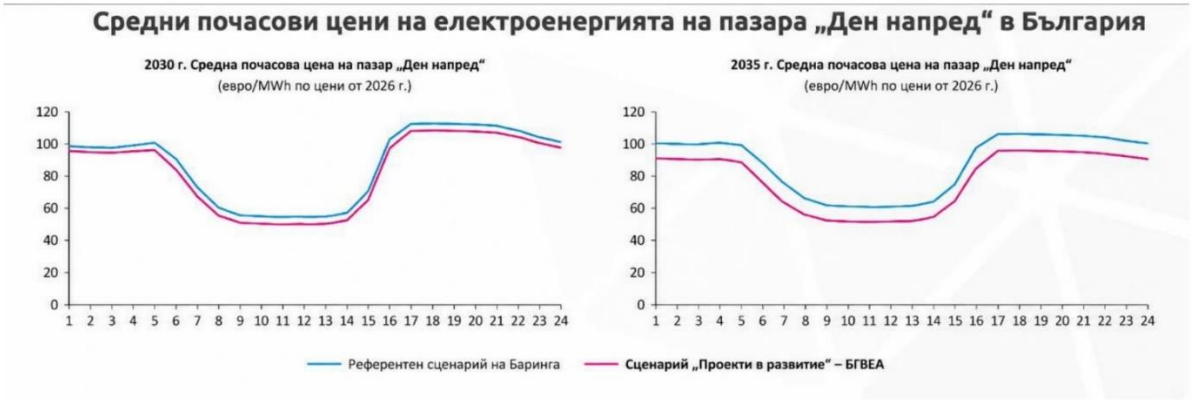

Източник: БГВЕА

Потенциалните годишни спестявания за потребителите се оценяват съответно на 173 млн. и 416 млн. евро.

Същевременно въглеродният интензитет на електропроизводството може да намалее с 22% до 2035 г., а България да избегне превръщането си в нетен вносител на електроенергия.

Според БГВЕА страната вече разполага със значителен портфейл от инвестиционни проекти, които могат да бъдат реализирани при навременна институционална подкрепа.

Светът ускорява развитието на вятърната енергия, България е в застой

През 2025 г. в глобален мащаб са присъединени рекордните 165 GW нови вятърни мощности, с което общият инсталиран капацитет достига 1299 GW. Вятърната енергия вече се използва в 138 държави и осигурява около 9,5% от световното производство на електроенергия, показват данните на Глобалния съвет за вятърна енергия (GWEC), цитирани в Бялата книга.

В Европа през 2025 г. са изградени 19,1 GW нови мощности, от които 90% са наземни вятърни централи. Само през първата половина на 2026 г. са въведени още 8,8 GW, а общият европейски капацитет надхвърля 311 GW.

На този фон България разполага с едва 719 MW вятърни мощности, които покриват около 3% от националното електропотребление.

Вятърната енергия: потенциални ползи за България

Сравнение на сценариите за 2030 и 2035 г.

Показател	2030 г.	2035 г.
Вятърни мощности – референтен сценарий	**1,3 GW**	**2,6 GW**
Вятърни мощности – ускорено развитие	**3,7 GW**	**7 GW**
Допълнително електропроизводство	**+7 TWh**	**+13 TWh**
Дял на вятъра в производствения микс	**19%**	**31%**
Средна цена на пазара „Ден напред“	**−5%**	**−12%**
Годишни спестявания за потребителите	**173 млн. евро**	**416 млн. евро**
Въглероден интензитет	**−15%**	**−22%**
Подобрение на нетния износ	**+6,5 TWh**	**+12,4 TWh**

Източник: Бяла книга на БГВЕА, пазарно моделиране на Baringa.

Гърция разполага с 5694 MW вятърни мощности, а Румъния – с 3480 MW. Основната част от действащите вятърни централи в България е изградена до 2012–2013 г., след което развитието на сектора практически спира.
Националният план „Енергетика и климат“ предвижда достигането на близо 2,5 GW вятърни мощности през 2030 г. и 7,35 GW през 2050 г. Дори изпълнението на тези цели изисква значително ускоряване на инвестициите.

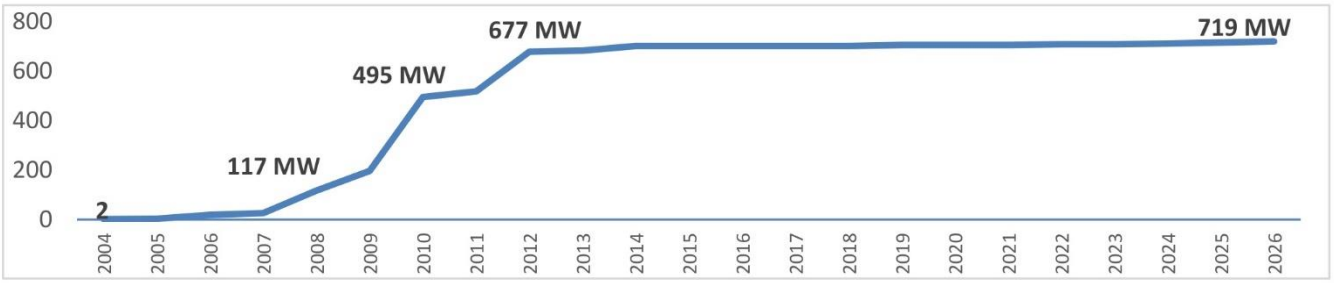

Фигура 2. Кумулативни инсталирани ветроенергийни мощности в България 2004 - 2026 (MW), източник КЕВР (Доклади до ЕС); Данни ЕСО ЕАД, Статистика АУЕР

Дисбалансът между слънчевата и вятърната енергия увеличава системните рискове

Особено тревожна, според БГВЕА, е диспропорцията между развитието на различните възобновяеми технологии в България. Докато инсталираните фотоволтаични мощности достигат 7200 MW, а мощността на съоръженията за съхранение – 5400 MW, вятърният капацитет остава почти непроменен.

Съотношението между слънчевите и вятърните мощности у нас вече е около 10:1 при приблизително 1,7:1 в ЕС.

Според асоциацията по-балансираният производствен микс изисква паралелно развитие на слънчевата енергия, вятърните централи и съхранението.

През 2025 г. вятърните централи в България са произвели 1,26 TWh електроенергия, или 3,1% от брутното електропроизводство. В часа на максималния годишен товар на системата обаче приносът им достига 5,1%.

Това илюстрира системната стойност на вятърната енергия именно в периодите на високо зимно потребление и ограничено фотоволтаично производство.

Инвеститорите разработват проекти за 4–5 GW

Технически осъществимият потенциал на България за развитие на вятърната енергетика се оценява на около 40 GW, според проучване, ръководено от Австрийския технологичен институт и цитирано от БГВЕА.

Само в областите Варна, Шумен, Добрич и Разград могат да бъдат разположени до 10,23 GW вятърни мощности с потенциално годишно производство от 26,2 TWh – повече от две трети от настоящото търсене на електроенергия в страната.

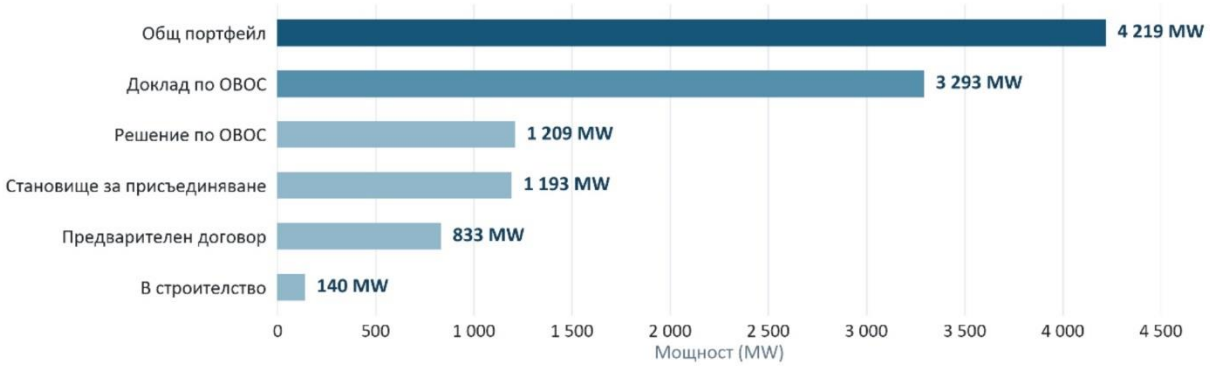

Фигура 5. Етапи на проекти на членове на БГВЕА. Категориите се припокриват и не се сумират. Източник: БГВЕА

Членовете на БГВЕА разработват проекти с обща планирана мощност от 4–5 GW. Около 70% от планирания капацитет е концентриран в област Добрич, а 20% – в област Шумен.

Около 3,3 GW са достигнали до изготвен доклад по ОВОС, 1,2 GW имат окончателно решение по ОВОС, а за 833 MW са сключени предварителни договори за присъединяване. Два проекта с обща мощност 140 MW вече са в строителна фаза.
Данните показват, че основният проблем пред сектора не е липсата на инвестиционен интерес, а превръщането на проектите в реално работещи мощности.

Два сценария за бъдещето на българската електроенергетика

Пазарното моделиране на Baringa съпоставя референтния сценарий на компанията със сценария „Проекти в развитие“, основан на оценката на БГВЕА за наличния инвестиционен потенциал.
При референтния сценарий вятърните мощности достигат 1,3 GW през 2030 г. и 2,6 GW през 2035 г. При ускорено развитие капацитетът нараства съответно до 3,7 GW и 7 GW.

При ускорения сценарий общото производство на електроенергия достига 51 TWh през 2030 г. и 62 TWh през 2035 г. при съответно 44 и 49 TWh в референтния сценарий.
Моделът отчита и по-висока производителност на новите вятърни централи – капацитетен фактор от 31% спрямо 26% в референтния сценарий.
Резултатите представляват условни сценарийни оценки, а не гарантирани прогнози.

По-евтина електроенергия и по-малка ценова разлика с Германия

Според моделирането на Baringa ускореното развитие на вятърната енергия би намалило средната цена на електроенергията на пазара „Ден напред“ от 87 на 83 евро/MWh през 2030 г. и от 88 на 77 евро/MWh през 2035 г.
Особено съществен е ефектът върху сутрешните и вечерните ценови пикове, когато фотоволтаичното производство е ограничено.

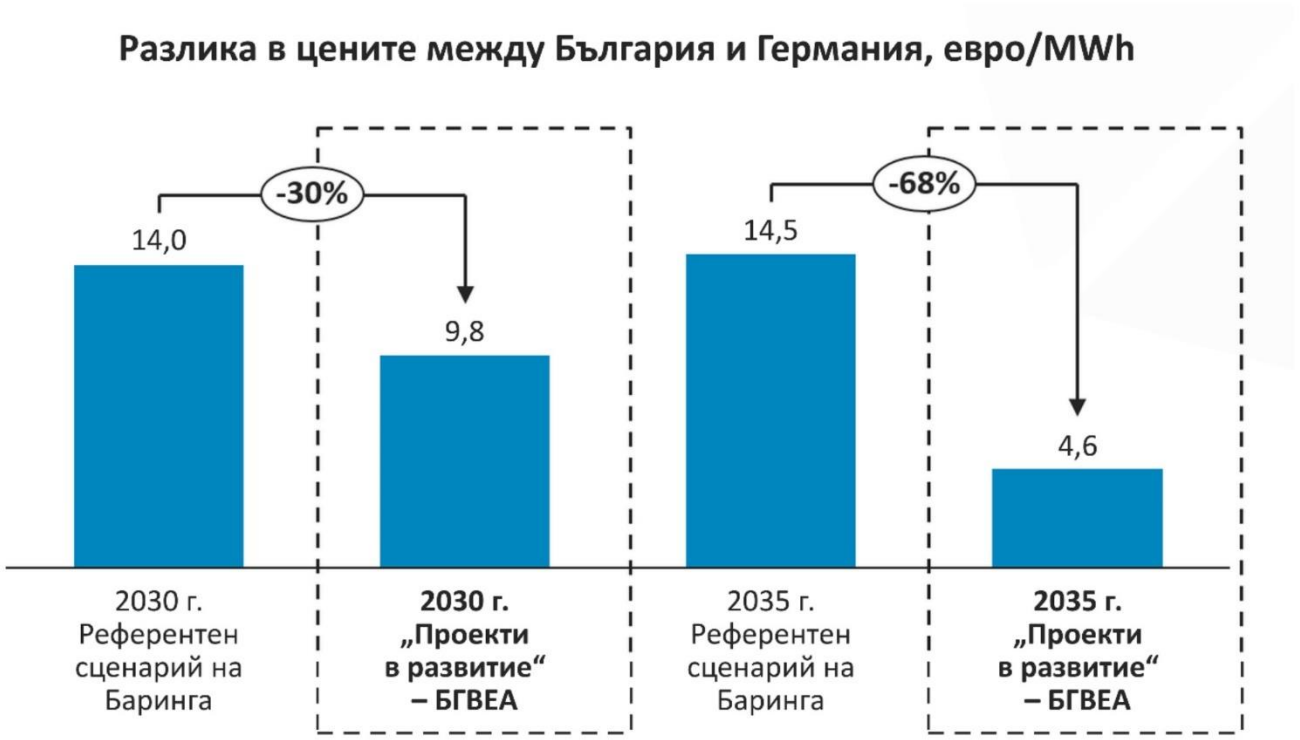

Източник: БГВЕА

Ценовата разлика между България и Германия може да намалее с 30% през 2030 г. и с 68% през 2035 г., достигайки едва 4,6 евро/MWh.

Това би подобрило конкурентните позиции на българските индустриални предприятия.

При представянето на Бялата книга **изпълнителният заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Добрин Иванов** постави именно цената на електроенергията и недостига на човешки ресурс сред основните проблеми пред индустрията. По думите му средната цена на електроенергията за българския бизнес през предходната година е била 107 евро/MWh, докато в Европа е била с над 20% по-ниска. „Процедурите, сроковете, административните мерки и тежестите са проблем за развитието на вятърната енергия“, заяви Иванов.

Оценените от Baringa спестявания от 416 млн. евро годишно през 2035 г. са изчислени при допускане, че цялото системно потребление се остойностява по цените на пазара „Ден напред“.

България може да избегне превръщането си в нетен вносител на електроенергия

В референтния сценарий на Baringa България преминава към нетен внос на електроенергия, тъй като потреблението нараства до прогнозни 46 TWh през 2030 г. и 49 TWh през 2035 г., а въглищните централи постепенно губят конкурентоспособност.

При ускорено изграждане на вятърни мощности картината се променя съществено.

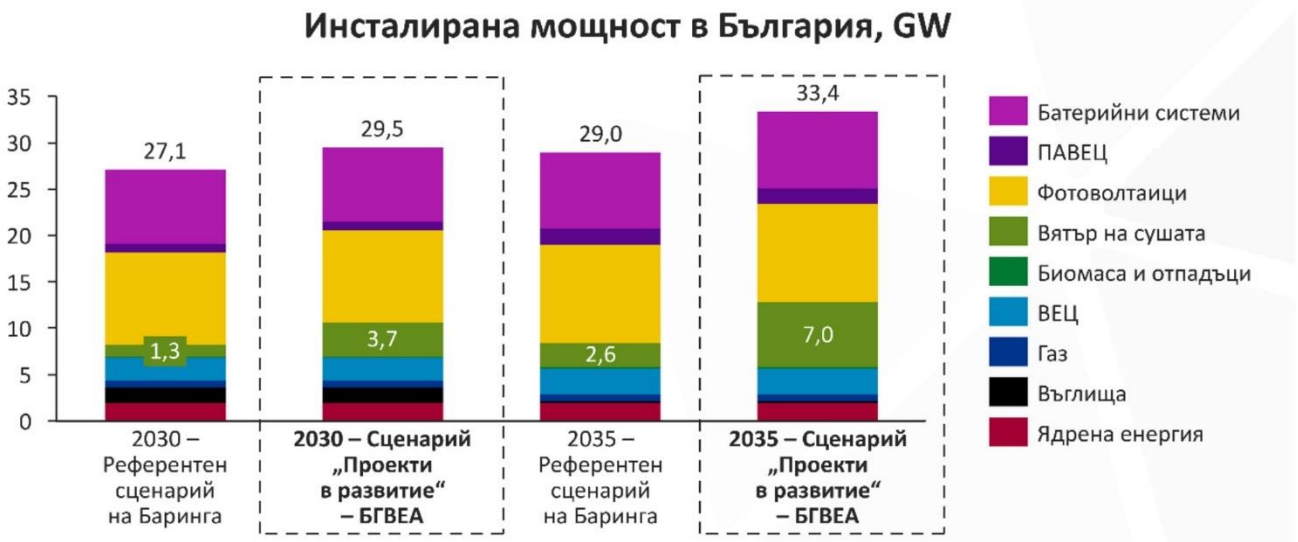

През 2030 г. вместо нетен внос от 2,2 TWh страната може да реализира нетен износ от 4,3 TWh. През 2035 г. нетният износ може да достигне 12,1 TWh при нетен внос от 0,3 TWh в референтния сценарий.

По-голямото местно производство би ограничило зависимостта от международните цени на изкопаемите горива и въглеродните емисии.

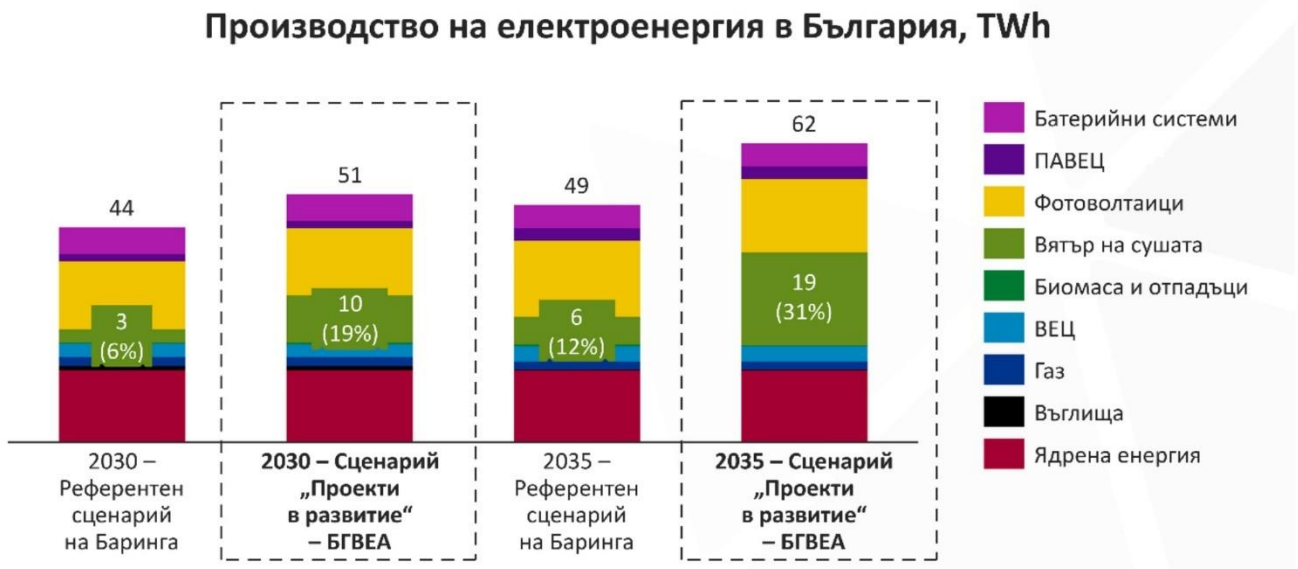

Допълнителна полза е географското разпределение на производствените мощности, което намалява зависимостта на електроенергийната система от отделни големи производствени обекти.

Инвестиции за милиарди евро и възможности за нови индустрии

Според БГВЕА всеки мегават нова вятърна мощност предполага частни инвестиции от приблизително 1,2–1,5 млн. евро, от които между 350 000 и 400 000 евро остават в местната икономика чрез строителство, доставки и услуги.

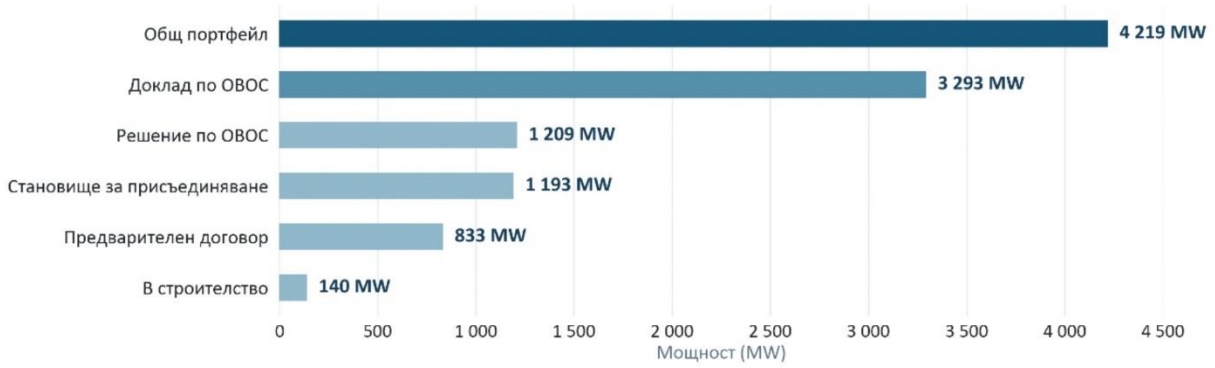

Фигура 5. Етапи на проекти на членове на БГВЕА. Категориите се припокриват и не се сумират. Източник: БГВЕА

При реализация на разработваните проекти за 4–5 GW това означава потенциални инвестиции от порядъка на 4,8–7,5 млрд. евро, от които 1,4–2 млрд. евро биха могли да останат в местната икономика.

Освен прякото икономическо въздействие асоциацията откроява възможностите за привличане на центрове за данни, инфраструктура за изкуствен интелект, водородни технологии и други производства, за които достъпът до нисковъглеродна електроенергия при предвидими цени е важен инвестиционен критерий.

Вятър, слънце и батерии: трите взаимнодопълващи се технологии

България вече е сред водещите европейски пазари за батерийно съхранение. През първото полугодие на 2026 г. комбинацията от слънчева енергия и батерии е покривала средно 24% от електропотреблението между 19 и 21 часа.

Вятърните централи могат да допълнят този ефект, като осигуряват производство през нощта и през есенно-зимния сезон.

Фигура 6. Сравнение на производствени профили от вятърни и фотоволтаични централи, 2025 г. ЕС-27. Източник на първични данни: EMBER

БГВЕА поставя специален акцент и върху технологичните възможности на съвременните вятърни паркове да предоставят системни услуги – регулиране на честотата и напрежението, реактивна мощност и синтетична инерция.

Възможността им да заместят традиционните синхронни генератори обаче е различна при отделните услуги. При възстановяване на системата след пълно прекъсване на електрозахранването например тя остава ограничена.

Променливият характер на вятърното производство изисква ефективно прогнозиране, балансиране, съхранение и управление на мрежата. БЯЛА-

Вятърната енергия, земеделието и биоразнообразието

Според цитираните от БГВЕА оценки на IPCC наземната вятърна енергия има медианни емисии за целия жизнен цикъл от 11 грама CO_2 еквивалент на kWh при 490 грама за природния газ и 820 грама за въглищата.

Допълнително предимство е минималното потребление на вода при експлоатация – особено важно за България в условията на задълбочаващи се засушавания.

По експертна оценка на асоциацията действащите около 360 вятърни турбини в страната заемат пряко приблизително 1000 декара, или 0,002% от площите със селскостопанско предназначение.
Според цитирани данни на ЕК 97–98% от територията около турбините остава достъпна за земеделски и други стопански дейности.
БГВЕА настоява екологичното планиране да се основава на актуални научни данни, включително натрупаните резултати от мониторинга на птиците и съвременните системи за автоматично спиране на турбините.
Това не отменя необходимостта от индивидуална оценка на въздействието на проектите, включително върху птиците, прилепите и защитените местообитания.

Осем реформи за отключване на инвестиционния потенциал

Според сравнително проучване на Европейската комисия от 2022 г., цитирано в Бялата книга, разрешителните процедури за наземни вятърни проекти в България отнемат близо седем години.
За преодоляване на административните, мрежовите и регулаторните ограничения БГВЕА предлага осем направления за реформи:
1. Вятърната енергия да стане национален стратегически приоритет – с измерими цели, конкретни срокове и отговорни институции.
2. Ускоряване и дигитализиране на разрешителните процедури – задължителни максимални срокове, паралелно провеждане на съвместимите процедури и единна електронна платформа.
3. Изпреварващо развитие на електропреносната мрежа – прозрачност на свободния капацитет, съвместно използване на присъединителната инфраструктура и удължаване на предварителните договори за присъединяване от три на пет години.
4. Предвидима пазарна рамка – развитие на дългосрочните договори за покупка на електроенергия (PPA) и двупосочните договори за разлика (CfD), ограничаване на непазарните намеси.
5. Улесняване на технологичното обновяване – пропорционални процедури при подмяна на съществуващите турбини с по-ефективни съоръжения.
6. Актуализиране на екологичните карти – използване на съвременни научни методики и проверими данни за риска за биоразнообразието.
7. Институционална подкрепа и обществен диалог – прозрачна комуникация с местните общности и предоставяне на достоверна информация.
8. Научно обосновано определяне на зоните за ускорено развитие – съобразяване на ветровия ресурс, екологичните ограничения, инвестиционния интерес и мрежовия капацитет.
Особено важно за индустрията е развитието на дългосрочните договорни механизми. Според експертна оценка на Baringa през периода 2030–2035 г. изравнените разходи за производство на електроенергия (LCOE) при проекти с PPA или CfD могат да бъдат с около 10 евро/MWh по-ниски спрямо проекти, разчитащи изцяло на борсовия пазар.

Цената на пропуснатите възможности нараства

Основният извод на Бялата книга е, че България разполага както със значителен ветрови ресурс, така и с реален инвестиционен интерес, но административните и инфраструктурните ограничения възпрепятстват неговото реализиране.
Ускореното развитие на вятърната енергия може да допринесе едновременно за по-ниски борсови цени, по-висока енергийна сигурност, декарбонизация и привличане на производства с висока добавена стойност.
Реализацията на този потенциал обаче зависи от последователността на националната политика, развитието на мрежата, финансовата жизнеспособност на проектите и спазването на екологичните стандарти.
След повече от десетилетие застой във вятърната енергетика пред България стои не само въпросът колко нови мощности може да изгради, а и каква икономическа цена ще плати, ако продължи да отлага инвестициите.

БНР

√ Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем

Българската индустрия губи конкурентоспособност въпреки номиналния ръст на произведената добавена стойност. За периода 2016–2025 г. тя нараства с 88,2%, но след отчитане на инфлацията е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната намалява от 16,5% на 14,9% за периода. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г.

Това показва годишният доклад на **Конфедерацията на българската индустрия (КБИ),** представен по време на кръгла маса, организирана съвместно от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** и КБИ, с участието на президента Илияна Йотова.
Събитието бе открито от **председателя на УС на АИКБ Румен Радев**, който подчерта ключовата роля на силната индустрия за икономическото развитие и просперитета на обществото. **Васил Велев, председател на УС на КБИ**, представи основните изводи от доклада и очерта необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността на българската индустрия. Сред основните причини за деиндустриализацията анализаторите посочват високите енергийни разходи, поскъпването на труда, недостига на кадри и недостатъчните инвестиции в технологии и иновации. Докладът съдържа 20 препоръки към държавата, сред които дългосрочна индустриална политика и намаляване на административната тежест.

Труд

√ Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем
Българската индустрия губи конкурентоспособност въпреки номиналния ръст на произведената добавена стойност. За периода 2016–2025 г. тя нараства с 88,2%, но след отчитане на инфлацията е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната намалява от 16,5% на 14,9% за периода. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г.
Това показва годишният доклад на **Конфедерацията на българската индустрия (КБИ),** представен по време на кръгла маса, организирана съвместно от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** и КБИ, с участието на президента Илияна Йотова.
Събитието бе открито от **председателя на УС на АИКБ Румен Радев**, който подчерта ключовата роля на силната индустрия за икономическото развитие и просперитета на обществото. **Васил Велев, председател на УС на КБИ**, представи основните изводи от доклада и очерта необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността на българската индустрия. Сред основните причини за деиндустриализацията анализаторите посочват високите енергийни разходи, поскъпването на труда, недостига на кадри и недостатъчните инвестиции в технологии и иновации. Докладът съдържа 20 препоръки към държавата, сред които дългосрочна индустриална политика и намаляване на административната тежест.

Епицентър

√ АИКБ и КБИ: България се деиндустриализира
Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. Това констатира докладът на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, който проследява икономическото състояние на страната ни през последните десет години.
За периода 2016–2025 г. добавената стойност на индустриалния сектор нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх, съобщиха икономисти на кръгла маса, организирана от Конфедерацията на българската индустрия и **Асоциацията на индустриалния капитал в България.**
Участие в нея взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.
Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия, са част от анализите в доклада на Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)
Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж.
„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да

насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт.

Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът на Р България Илияна Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества е особено важно индустриалната част да е много силна.

В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура. Това което България прави от страна на енергийния сектор е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции обмисляме създаване на публично-частни партньорства и наистина вярвам, че това е пътя по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

„Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия , които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

„Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт.

Money.bg

√ Българската индустрия е в "структурно менгеме": Как да избегнем упадъка

В периода 2016-2025 г. българската индустрия расте само "на хартия", а реално говорим за застой в много отрасли, спадане в заетостта и обема на износа без добри перспективи за промени без болезнени реформи както на национално, така и на общоевропейско равнище.

Това коментираха представители както на бизнеса, така и на държавата по време на кръглата маса "Актуално състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия", организирана от **Асоциацията на индустриалния капитал в България и Конфедерацията на българската индустрия.**

Какво се случи за 10 години?

По време на кръглата маса беше представено изследване, подготвено от научен екип под ръководството на Кузман Илиев. Той е базиран на данни от НСИ, Евростат и БНБ, както и на структурирани интервюта с представители на браншови организации.

Илиев посочи, че изследването търси отговор на 4 стратегически въпроса.

"Заплашена ли е индустрията от капана на средните доходи? Утвърдителен отговор - на терен много ясно се вижда", заяви икономистът и даде пример с липсата на промяна в дълбочината на преработката (степента на технологична трансформация на първичната суровина до краен продукт - б.р.) и в износа на машини.

Илиев посочи, че данните са показали, че образованието не отговаря на потребностите на страната - внасят се работници от Азия, а реалните разходи за труд растат 2,5 пъти по-бързо от производителността.

"Когато се излезе от идеологията и се отиде към реалната икономика се вижда, че ефектът от така направената Зелена сделка е отрицателен. Въглеродното мито е втрещяващо и ускорява деиндустриализацията", добави ръководителят на изследователския екип.

По думите му не се наблюдава пренасочване на производства, от което България да печели.

В менгеме

Председателят на Управителния съвет на Конфедерацията на българската индустрия Васил Велев беше още по-директен в наблюденията си.

"Икономиката не расте, расте БВП, а то е нещо друго", подчерта той и даде пример по-високите цени на търговците, които не увеличават обема на продукцията, печалбата на чуждестранните търговски вериги, която се прибавя към чуждестранните инвестиции и приходите от хазарт, които влизат в "култура, спорт и развлечения".

"За 10 години нямаме растеж на индустрията, той е само ценови - 88% спрямо 2016 г., но в обем или реално изражения имаме спад от 8,8% за периода. Спрямо локалния пик от 2022 г. спадът е 15,2%. Преработващата индустрия все пак има 27% реален ръст, но спрямо върха си от 2023 г. има спад с близо 11%", подчерта Велев.

По думите ми "имаме четвърта година рецесия в индустрията - и тя, като публичните финанси, върви в лоша траектория". Така брутното капиталообразуване - например новите производствени мощности намаляват.

Причина за това е "структурно менгеме": "Върху проблемите с пререгулирането даже над регулациите на ЕС се добавят 3 структурни шока, които не са цикличен спад, а са за дълго". По думите му България изчерпва ценовото си предимство, защото при 28,5% ръст на производителността има 300% на разходите за труд и даже през последната година първата величина намалява, докато втората не спира да расте.

По думите на Велев има "раздут публичен сектор, който изсмуква и задържа човешки ресурси, нужни за икономиката". Затова и от КБИ настояват за "дебюрократизация" и освобождаване на инженерни и технически кадри, които биха били нужни на бизнеса.

Заетите до 30-годишна възраст в индустрията намаляват с почти 31% за 10 години, а 57% от деветокласниците са с познания по математика под базовото равнище според PISA - и то на фона на намаляващ потенциален трудов резерв.

Според работодателската организация в периода 2021-2024 българските предприятия са надплатили 2,6 млрд. евро за електроенергия в сравнение с конкурентите си от САЩ, а газът у нас е в пъти по-скъп.

Според Велев CBAM механизмът, който въглеродно облага суровините на входа на ЕС, но не и крайния продукт, в крайна сметка създава още по-лоши условия за българския производител и води до местене на мощности извън Европа.

Той осъди и "липсата на прагматизъм" във външната икономическа политика - заради срива на износа към Русия, митата на САЩ и конкуренцията от Турция, Китай и Индия, които имат евтина енергия, субсидирани суровини и възможност за обезценяване на националната валута.

"Всички бяхме индоктринирани с пазарен фундаментализъм в началото на прехода. Виждаме, че там, където тези процеси се управляват - в Азия, икономиките растат много по-бързо. И в Щатите държавата финансира развитието на технологиите и самата индустрия", коментира председателят на КБИ.

И описа картинно ситуацията: "Българската индустрия е ударена няколко пъти с тухла по главата - с регулации, със Зелена сделка, със самоубийствени санкции и с криза с човешките ресурси".

Какво да правим?

В доклада има и препоръки към държавата и бизнеса. Авторите му призовават план-приемът да отговаря на потребностите на икономиката, но и да има предвидими процедури за работници от трети страни.

Освен това те апелират за пряка подкрепа за инвестиции и модернизация за всички видове предприятия и въвеждане на нов критерий - не откриване, а закриване на работни места с помощта на автоматизация и роботизация. Трябва също да бъдат възстановени държавните геоложки проучвания.

Съветите към бизнеса - технологично обновяване, собствени продукти и енергия, обучение на кадри като трайна функция и движение нагоре по веригата на добавената стойност.

"Икономиката не предопределя политиката - идеологията руши икономиката", заяви Васил Велев. По думите му България трябва да избере - пасивна деиндустриализация или активна модернизация и трансформиране "в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновяване и икономически прагматизъм".

Какво мисли държавата?

"Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността да определя бъдещето си", подчерта президентът Илияна Йотова.

По думите ѝ "огромният недостатък на европейската икономика през последните десетилетия" е отказът от развиване на индустриално производство. В резултат "Европа ако не затъва, то буксува" и губи конкурентоспособност.

Сега в ход е "нова индустриална трансформация" на континента и ако България не е активен участник, тя ще остане само пазар и източник на евтин труд. Йотова призова за мерки в сфери като енергетиката и инфраструктурата на национално ниво, но погледна и отвъд границите на страната.

"Имам резерви към т.нар "зелена икономика" - има известно отрезвяване, не може тя да е пречка за развитие на индустрията", заяви държавният глава.

Енергийният министър Ива Петрова също призна, че "в европейки мащаб имаме структурен проблем в цената на енергията", който идва "от енергийните климатични политики, въглеродните квоти, но и по-скъпия природен газ".
В същото време тя посочи, че сред приоритетите сега ще е разгръщането на потенциала на вятърните централи, а освен това се разглеждат възможностите за внедряване на малки модулни реактори за нуждите на енергоемката индустрия.
По думите на Йотова "в следващите години България може да се превърне в ключова страна и гарант за енергийната и дигиталната сигурност на Европа".
За целта обаче трябва да има активна позиция и на правителството при подготовката на следващата многогодишна финансова рамка - за да няма допълнителна тежест за българския бизнес.

Dnes.bg

√ Българската индустрия губи конкурентоспособност, какви са причините?
Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност, а страната се деиндустриализира.
Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г.
Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.
Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, съобщават от **Асоциация на индустриалния капитал в България.**
Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с Асоциацията.
Участие в нея взеха президентът Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.
„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**
Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.
Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г. и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%.
Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.
Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.
„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за

развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества, е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура.

Това, което България прави от страна на енергийния сектор, е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции, обмисляме създаване на публично-частни партньорства и вярвам, че това е пътят, по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия, които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

"Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя, до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Epoch times.bg

√ Доклад: Индустрията в България расте само заради цените, реално е под нивото от 2016 г.

Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност, а страната се деиндустриализира.

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г.

Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, съобщават от **Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с Асоциацията.

Участие в нея взеха президентът Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г. и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%.

Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества, е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително

стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура.

Това, което България прави от страна на енергийния сектор, е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции, обмисляме създаване на публично-частни партньорства и вярвам, че това е пътят, по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия, които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

"Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя, до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Zemya.bg

√ Българската индустрия губи конкурентоспособност, какви са причините?

Българската индустрия расте номинално, но губи реален обем и конкурентоспособност, а страната се деиндустриализира. Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава. За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г.

Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, съобщават от **Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Анализът, който проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж, бе представен днес на специално организирана кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия съвместно с Асоциацията.

Участие в нея взеха президентът Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г. и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%.

Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Сред основните причини за констатираната деиндустриализация са в пъти по-високите цени на енергията, растящите разходи за труд, чийто ръст изпреварва близо три пъти ръста на производителността за периода, недостигът на човешки ресурси, засмуквани от бюджетния сектор и демографските процеси и недостатъчните инвестиции в иновации, технологично развитие, модернизация, автоматизация и роботизация. Бюджетната вакханалия от последните години ускори регреса.

„Държава, която няма амбиция да произвежда и да има добавена стойност, постепенно губи способността си да определя не просто собственото си бъдеще, а и своето развитие. България трябва да има дългосрочна национална стратегия за развитието на индустрията, която да съчетава разбирането за глобалните икономически тенденции с националните специфики и предимства на страната. Държавата има роля да създава условия за целенасочени инвестиции в стратегически отрасли, да насърчава инициативите и производството и да облекчава административните и лицензионните процедури“, заяви президентът Йотова.

Тя призова за по-стабилна законодателна и данъчна регулация, която да не се променя при всяка политическа конюнктура и да не поставя бизнеса пред непрекъснато променящи се условия.

Според Васил Велев страната ни има нужда от дългосрочна и предвидима индустриална политика (индустриална стратегия), конкурентни цени на енергията, по-малка административна тежест, прагматична икономическа външна политика. Важен приоритет е и обвързването на висшето образование и професионалното обучение с реалните потребности на предприятията, както и по-ефективното използване на европейските и добавяне на реални и адекватни национални инструменти за развитие.

„За да е успешно едно общество, трябва да е успешна икономиката на това общество. А за да е успешна икономиката в развитите общества, е особено важно индустриалната част да е много силна. В България поддържаме едно относително стабилно ниво на дял на индустриите в Брутната добавена стойност, като на практика сме с изравнени показатели с ЕС. Трябва да работим от една страна за автоматизация на процесите, но за нас е изключително важно образованието, съответно повишаване на квалификации и придобиването на нови умения, така че наистина да говорим за конкурентоспособна индустрия“, каза **председателят на УС на АИКБ Румен Радев.**

По думите на министъра на енергетиката Ива Петрова изключително притеснителни са данните от доклада, които показват, че в европейски мащаб има структурен проблем с цената на енергията, породен от енергийни и климатични политики. „За да се разрешат тези структурни проблеми трябва инвестиции и инфраструктура.

Това, което България прави от страна на енергийния сектор, е оползотворяване на потенциала на местните възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър и геотермални източници. За да осигурим тези инвестиции, обмисляме създаване на публично-частни партньорства и вярвам, че това е пътят, по който трябва да вървим напред. За разрешаване обаче на най-конкретния и належащ проблем с екстремните цени на енергията са мерки за защита, които заедно с вас изработихме и работят добре“, допълни министър Петрова.

В доклада са анализирани и пет приоритетни подотрасли на преработващата промишленост – машиностроене и металообработване, химия и фармация, храни, напитки и тютюн, електротехника и електроника, и металургия, които формират общо 74,6% от добавената стойност и 63,2% от заетостта в сектора. Анализът показва различия в тяхното развитие и потенциал, което налага индустриалните мерки да отчитат спецификата на отделните производства и конкурентните им пазари.

"Целта на анализа е да излезем отвъд общите оценки за икономически растеж и да видим какво действително се случва в индустрията – в отделните производства, при производителността, инвестициите, заетостта и конкурентоспособността. Съпоставянето на статистическите данни с оценките на самите браншове позволява да идентифицираме не само проблемите, но и конкретните възможности за развитие. Индустриалната политика трябва да стъпва на реалната картина и да отговаря на потребностите на предприятията, за да създава условия за устойчив растеж“, коментира Кузман Илиев, ръководител на екипа, извършил анализа.

Докладът показва кръстопътя, до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Индустрията загуби 70 000 работници, администрацията прибави 100 000

Българската индустрия навлиза в трайна фаза на свиване, белязана от загуба на близо 70 000 за последните десет години и спад на реалните обеми от пиковите стойности през 2022–2023 г. Това сочат данните и анализите в първия годишен доклад на **Конфедерацията на българската индустрия (КБИ), коментира председателят на организацията Васил Велев в предаването "Бизнес старт" с водещ Христо Николов.**

Индустриалният сектор се намира в сериозен риск, а е от решаващо значение за икономиката, защото единствено тя и селското стопанство създават нова материална стойност, коментира Велев.

За периода 2016–2025 г. добавената стойност в индустрията нараства с 88% по текущи цени, но при постоянни цени се отчита спад с близо 9% (8,8%). Ценовият натиск е по-силен на вътрешния пазар, където цените растат с над 90%, докато на външните пазари увеличението е 61%. След локалните върхове през 2022 г. за индустрията като цяло и през 2023 г. за преработващата промишленост физическите обеми вървят надолу четвърта поредна година. Спрямо пиковите им години спадът достига 15% за индустрията като цяло и 10,9% за преработващата промишленост.

Икономически тенденции, външна търговия и структурни промени

Според анализа отчитаният в последните години икономически растеж е до голяма степен ценови и статистически, а не резултат от разширяване на реалното производство.

През септември, който е последният отчетен месец в данните на статистиката, спадът на годишна база е 8,9%. Сигналите от поръчките и производствените програми през последните три месеца показват, че несигурността остава и няма признаци за пречупване на негативния тренд, каза Велев.

Свиването на производството се отразява пряко и върху външната търговия. Износът намалява трета поредна година — за целия десетгодишен период ценовият му ръст е 78%, но обемният е едва 24%, като през последните три години се наблюдава значителен спад. Едновременно с това вносът се увеличава, което води до отрицателно търговско салдо от близо 11 млрд. за миналата година и нов ръст от тази висока база през текущата година.

"Ние вече настигнахме Европейския съюз по деиндустриализация. Индустрията като цяло без строителството спадна до 19% от 25% през 2016 година. Преработващата промишленост - от 16,5% на 15%."

Велев отбелязва още, че статистическото нарастване на брутния вътрешен продукт и сектора на услугите се подхранва от увеличението на заплатите в бюджетната сфера, докато реалната индустрия губи позиции. По думите му и статистическият ръст на чуждестранните инвестиции отразява в 95% натрупани, но все още нерепатрирани печалби от вече направени инвестиции в търговски вериги, банки и телекоми, вместо нови високотехнологични и клъстерообразуващи производства.

Загубата на работни места и ножицата „заплати - производителност“

Докладът на КБИ показва и сериозното преразпределение на заетостта между реалния сектор и публичната сфера. За десетгодишния период броят на заетите в индустрията е намалял с близо 70 000 души, докато в същото време заетостта в бюджетния сектор се е увеличила с близо 100 000 души.

По този начин намаляват хората, които произвеждат нова материална стойност и пълнят бюджета, а нарастват тези, които нетно го потребяват, каза Велев. А прекомерният ръст на разходите и възнагражденията в бюджетната сфера допълнително изпомпва кадрови ресурс от индустрията, добави той.

Още по-тревожна е възрастовата структура на заетите, тъй като за разглеждания период работещите до 30-годишна възраст в индустрията са намалели с 31%. Велев подчерта, че част от загубата на работни места не се дължи на липса на работа, а на остър недостиг на персонал. Вносът на работници от чужбина помага само частично, защото е съпътстван от тежки административни процедури, а и не на всяко работно място е подходящо наемането на чуждестранни кадри.

По отношение на автоматизацията и роботизацията българската индустрия изостава по две основни причини. Обективната причина е профилът на българските предприятия, които работят предимно в сегмента на кратките серии, уникалните и едносерийните производства, където честата пренастройка прави роботизацията икономически неефективна.

Финансовата причина обаче е свързана с високите разходи за енергия и труд, каза Велев. За четири години назад българската индустрия е платила 2,6 млрд. евро повече за електроенергия в сравнение с цените в САЩ. Още по-голяма сума формира ножицата между възнагражденията и производителността, тъй като реалният ръст на заплатите, изчистен от инфлацията, е близо 3 пъти по-висок от ръста на производителността, което изчерпва средствата на фирмите за инвестиции и автоматизация.

"Ето тази ножица всъщност изяжда парите за автоматизация, за роботизация и бъдещето на индустрията. Това са все политики, за които бием камбаната, защото на нас не омръзна да слушаме през последните четири години: "Нищо, че има политическа нестабилност, добре поне, че икономиката расте". Всъщност икономиката не расте.

Индустрията върви надолу с много сериозни, бързи темпове. Това, което расте, е заплатите в бюджетната сфера, което се отчита като ръст на услугите и на брутния вътрешен продукт. Такава е методиката."

Основни фактори за деиндустриализацията

Процесът на деиндустриализация намира пряко отражение в инвестиционната активност. В началото на периода в индустрията са се инвестирали 25% от създадената добавена стойност, докато в края му този дял спада до 19,4%. Разходите за иновации също намаляват — от 1,35% на 1,07%, което води до спад в капиталовъоръженост на предприятията, каза Велев.

Според КБИ причините за това развитие се разделят на четири групи — към традиционните административни тежести и европейско регулиране, надградено допълнително на национално ниво, се добавят три трайни структурни шока. Първият шок е количественият и качествен кадров колапс, който се изразява не само в липсата на работна ръка, но и в образователните дефицити, показателни за които са слабите резултати по математика при 57% от деветокласниците и несъответствието между висшето образование и нуждите на икономиката.

Вторият структурен шок е Зелената сделка и скъпата енергия. Въглеродните мита оскъпяват вноса на метали и детайли в Европейския съюз, но не облагат готовата продукция, внасяна от трети страни като Турция, Индия и Китай, а цените на въглеродните квоти остават между 80 и 90 евро за тон на фона на десет пъти по-евтини квоти в Китай и пълната им липса в Турция.

„Зелената сделка... води до изтичане на индустрия, не до ограничаване на емисии на планетата. Води до неконкурентно способност. Опитите да се поправят грешките с въглеродни мита, всъщност водат до нови грешки.“

Третият структурен шок са геополитическите санкции и търговските мита. Затвореният пазар към Руската федерация води до срив в редица подсектори, като при износа на електрически машини спадът достига 97%, а отделни производства напълно спират. Същевременно митата, наложени от САЩ — 15% базово мито, което с добавката за съдържание на метал достига 22–23% при машиностроенето — ограничават българския експорт, докато европейският пазар остава отворен за нелоялна конкуренция от трети държави.

Препоръки към държавата и бизнеса

В доклада на КБИ са заложени 20 препоръки към държавата и отделни насоки към бизнеса, обединени в пет тематични групи: кадри, образование, предвидимост чрез индустриална стратегия и еднакво прилагане на правилата, капитал и финансиране, енергия и въглерод, както и търговия и вериги на доставки.

Сред най-важните мерки, които могат да бъдат предприети на национално ниво, Велев откроi промяната в критериите за подкрепа на роботизацията и автоматизацията. Вместо държавните програми да поставят условие за разкриване на нови

работни места в среда на остър недостиг на кадри, фокусът трябва да бъде върху това как предприятията да произвеждат повече с по-малко хора.
Наред с това конфедерацията настоява за въвеждане на критерии за произход и местна добавена стойност при обществените поръчки, както и за приоритетна подкрепа при разширяването на местните предприятия и привличането на реални високотехнологични и клъстерообразуващи инвестиции.
Целия разговор може да гледате във видеото - тук.

БГ Предприемач

√ Кръгла маса: Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия

Българската индустрия увеличава стойността на произведеното, но реалното ѝ развитие изостава

Това са част от основните изводи в Годишния доклад на **Конфедерация на Българската индустрия (КБИ)** „Състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, представен на специално организирана Кръгла маса от Конфедерация на българската индустрия, съвместно **с Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Анализът, проследява развитието на сектора през последното десетилетие, идентифицира структурните проблеми и очертава необходимите мерки за устойчив растеж

За периода 2016–2025 г. добавената стойност на сектора нараства номинално с 88,2%, но след отчитане на инфлацията остава с 8,8% под нивото от 2016 г. Високите енергийни разходи, растящата цена на труда, недостигът на човешки ресурси, недостатъчните инвестиции и иновации продължават да ограничават конкурентоспособността на българските предприятия. Новите шокове, свързани със зелената сделка, санкционните и митнически политики, насложени върху стария проблем - лошото регулиране, трайно увреждат европейската и българската индустрия.

Въпреки номиналния ръст на индустриалната добавена стойност, в реално изражение през 2025 г. тя е с 8,8% под нивото от 2016 г. и с 15,2% под достигнатия през 2022 г. връх. Делът на преработващата промишленост в брутната добавена стойност на страната също намалява – от 16,5% през 2016 г. на 14,9% през 2025 г.

Подобно картина се наблюдава и при износа – стойността му нараства със 78,5% за десетилетие, докато физическият обем се увеличава едва с 14,5%. Отрицателното търговско салдо достига 10,8 млрд. евро през 2025 г., и се влошава допълнително през 2026 г.. Нормата на инвестициите в индустрията, като процент от добавената стойност за периода 2016 -2025 г. пада от 25,3% на 19,4%, а капиталовата осигуреност на един зает се свива с 22,9%. Научноизследователската интензивност като процент от добавената стойност пада от 1,35% на 1, 07%, а дълбочината на преработка за 10 години остава практически непроменена - 25,3% през 2016 и 25,8% през 2025 г.

Докладът показва кръстопътя до който стигна българската индустрия. Старите двигатели на растежа се изчерпват, а нови няма. Три структурни шока трайно изяждат конкурентните предимства на страната. Изборът е между „пасивна деиндустриализация“ – продължаване на текущата траектория, свиване на обемите, изчерпване на стария капитал, загуба на пазари и превръщане на страната в неконкурентен придатък и „активна модернизация“ чрез трансформиране на страната ни в стратегически индустриален хъб между Изтока и Запада, чрез радикално технологично обновление и икономически прагматизъм.

„Българската индустрия се нуждае от ясна и последователна политика, която поставя производството, инвестициите и конкурентоспособността в центъра на икономическото развитие. Държавата трябва да създаде предвидима среда и да насърчава инвестициите, а бизнесът от своя страна да ускорява модернизацията, технологичното обновление и развитието на собствен продукт. Само чрез съчетаването на тези усилия можем да преминем към индустрия с по-висока добавена стойност, производителност и устойчиви конкурентни позиции“, заяви **Васил Велев, председател на УС на КБИ.**

Участие в Кръглата маса взеха президентът на Р България Илияна Йотова, министърът на енергетиката Ива Петрова, зам.-министърът на икономиката, индустрията и иновациите Левент Мемиш, представители на МОН, МТСП, ИАНМСП, КЕВР, работодателски, синдикални и браншови организации.

В доклада са отправени и 20 препоръки към държавата, както и препоръки към бизнеса.

Повече по темата на **https://bica-bg.org/**

И на **https://cbi-bg.org/doklad**

Министър на енергетиката

√ Министър Петрова: С целенасочени политики и инвестиции можем да разгърнем енергийния потенциал на България

Гарантирането на сигурни и достъпни енергийни доставки, ефективно използване на местните ресурси и успешното привличане на инвестиции - върху това постави акцент министърът на енергетиката Ива Петрова по време на четири форума в София, чийто фокус бе дългосрочното развитие на енергетиката, конкурентоспособността на индустрията и потенциала на геотермалната и вятърната енергия.

Възможностите за преодоляване на структурния проблем с цената на енергията в европейски мащаб министър Петрова коментира по време на кръглата маса „Актуално състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“, организирана от **Асоциацията на индустриалния капитал в България и Конфедерацията на българската индустрия**. Тя изтъкна необходимостта от инвестиции в производството на енергия, включително чрез ефективни публично-частни партньорства за развитието на критичната енергийна инфраструктура, и модернизацията на потреблението като ключов фактор за успешна енергийна трансформация и икономически растеж.

Министерство на икономиката, инвестициите и индутрията

√ Зам.-министър Мемиш: България има нужда от дългосрочна индустриална стратегия, основана на реалните потребности на бизнеса

Българската индустрия има нужда от дългосрочна визия и последователна политика, която да надхвърля рамките на един управленски мандат. Това заяви заместник-министърът на икономиката, инвестициите и индустрията Левент Мемиш по време на кръгла маса на тема „Актуално състояние, проблеми и насоки за развитие на българската индустрия“. Форумът беше организиран съвместно от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Конфедерацията на българската индустрия (КБИ).**

В изказването си заместник-министър Мемиш постави акцент върху подготовката на новата индустриална стратегия на страната ни. „Разработването на стратегията се основава на мащабен аналитичен доклад, обхващащ състоянието и развитието на индустрията, който вече е представен пред заинтересованите страни“, каза той.

Мемиш очерта три основни направления, върху които икономическото министерство поставя фокус в процеса на подготовка на стратегическия документ.

Първият приоритет е изграждането на конкурентна бизнес среда чрез намаляване на административната тежест, подобряване на ефективността на държавната администрация и регулаторните механизми, както и улесняване на достъпа до финансиране и развитието на индустриалните зони. Второто направление е модернизацията и индустриалното бъдеще на България. Сред ключовите задачи са внедряването на изкуствен интелект, развитието на роботизацията и създаването на нови възможности за производство на продукти и услуги с по-висока добавена стойност. „Трябва да мислим как да модернизираме индустрията, как постепенно да въвеждаме изкуствения интелект и роботизацията и как да създаваме нови възможности, които да допринасят за по-висока добавена стойност в икономиката“, заяви заместник-министърът.

Третият приоритет е свързан със стратегическата автономия и икономическата сигурност, както и с по-активното участие на българските предприятия във високотехнологичните вериги за създаване на стойност.

Зам.-министър Мемиш акцентира и на сигурността на суровините, развитието на местното производство и вътрешните производствени вериги, иновациите и други.

Специално внимание заместник-министърът отдели на подготовката и развитието на човешките ресурси. Според него технологичната трансформация на индустрията трябва да върви ръка за ръка с инвестиции в знанията и уменията на хората. „Темата с кадрите винаги е била и ще остане една от най-важните. Всичко, което правим, е в името на човека и заради човека. Независимо колко бързо се развиват изкуственият интелект и роботизацията, трябва да се грижим за нашите кадри и да гарантираме, че те ще бъдат подготвени за новите реалности“, посочи Левент Мемиш.

Той подчерта необходимостта от по-добра връзка между образованието и потребностите на бизнеса, включително чрез развитие на дуалното обучение и други форми за придобиване на практически умения, необходими за съвременната индустрия.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Бюджетите на НЗОК и на ДОО влизат за гласуване в НС на първо четене

Депутатите ще разгледат на първо четене проектите на бюджети на Здравната каса и на Държавното обществено осигуряване за 2027 г. Основните критики към двата законопроекта както от страна на експертите, така и на опозицията са свързани с липсата на реформи и недофинансиране.

Общият размер на бюджета на Здравната каса е 5,68 млрд. евро, което е с 8,1% повече в сравнение с миналата година. Най-голямата част от средствата – над 2,5 млрд. евро, са предвидени за болнична помощ, а над 1,4 млрд. евро – за лекарства. Следват разходите за специализирана извънболнична медицинска помощ и за общопрактикуващите лекари.

Въпреки че са предвидени допълнителни 81 млн. евро за профилактика и изследвания, според критиците тези дейности продължават да бъдат недостатъчно застъпени.

Новият бюджет на общественото осигуряване е в размер на 16,53 млрд. евро. Разходите за пенсии са 14,67 млрд. евро. В бюджета е заложено увеличение на пенсиите по швейцарското правило от юли, като се очаква то да бъде между 7 и 8%.

Увеличава се минималната пенсия до 374, 62 евро, както и таванът на пенсиите до 1874 евро. Минималният осигурителен праг се вдига до 660 евро, а максималният до 2400 евро.

Очаква се въпреки критиките, бюджетите да бъдат приети на първо четене. Повечето партии още отсега са дали заявка, че ще направят предложения между двете четения на законопроектите.

√ ЕК препоръча на България да бъде наложена глоба за неизпълнение на процедурата за свръхдефицит

Еврокомисията препоръча на България да бъде наложена глоба за неизпълнение на препоръките по процедурата за бюджетен свръхдефицит за 2026 година.

Решението ще бъде взето от Европейския съвет на финансовите министри на 11 декември.

Препоръката е част от докладите на ЕК за есенния семестър и беше обявена от еврокомисаря по икономика и производителност Валдис Домбровскис.

Препоръката е страната ни да бъде глобена с 0,02% от БВП заради недостатъчните мерки за овладяване на бюджетния дефицит.

Валдис Домбровскис, еврокомисар по икономиката и производителността: "За България и Унгария установихме, че отговорът им по процедурата за свръхдефицит е недостатъчен и двете държави представляват особено сериозни случаи на неизпълнение. Това изисква приемане на следващата стъпка по процедурата по свръхдефицит срещу тези две държави членки. Ето защо Европейската комисия препоръча на Европейския съвет за приеме решение по член 126-ти от договора на ЕС, с което да се установи, че не са предприети ефективни действия. Това за България ще отключи възможността, като страна членка на еврозоната, глоба на стойност 0,02% от БВП."

БНР

√ ЕК: Няма ефективни действия за бюджетния дефицит на България през 2026 г.

Европейската комисия установи, че България не е предприела ефективни действия за овладяване на прекомерния си бюджетен дефицит през 2026 г., и препоръча на Съвета на ЕС да премине към следващата, по-строга фаза от процедурата по свръхдефицит. Това става ясно от есенния пакет на Европейския семестър - първият, който България представя като пълноправен член на еврозоната.

Основният проблем, който Комисията очертава, е рязкото разминаване между препоръките на ЕС и реалните харчове на държавата през настоящата година. Въпреки че през юли Съветът на ЕС официално постави България в процедура по

свръхдефицит и препоръча таван за ръста на нетните разходи от 4,2%, есенната прогноза на ЕК отчита скок от цели 10,7%. Дори след приспадане на позволената дерогация за отбрана, отклонението достига 2,3% от БВП.
Поради тази причина Брюксел предлага Съветът да приеме решение, с което официално да отчете липсата на ефективни действия. Следващата стъпка ще бъде отправянето на директно предупреждение и задаването на нова, коригираща траектория за разходите на България.
За разлика от разхлабената фискална политика през 2026 г., ЕК оценява проектобюджета за 2027 г. като "ясно рестриктивен".
Според прогнозите на Комисията ръстът на нетните разходи догодина ще се забави до 2,5% – под препоръчания лимит от 3,4%, което частично ще компенсира провала от тази година. Въпреки това, Брюксел вижда редица подводни камъни в българските разчети. Бюджетният дефицит ще остане над допустимия праг от 3% - 5,0% от БВП за 2026 г. и прогнозирани 4,0% за 2027 г. при 4,3% заложени от София. Държавният дълг пък ще нарасне от 29,9% през 2025 г. до 35,0% от БВП в края на 2027 г.
Намаляването на дефицита през 2027 г. разчита силно на временния данък върху свръхпечалбите в избрани сектори. Същевременно плановете за орязване на фонда за работни заплати в публичния сектор нямат конкретно разписан механизъм, докато в образованието и администрацията са заложени увеличения съответно със 7,5% и 5%.
ЕК предупреждава, че антикризисните енергийни помощи на стойност 0,1% от БВП, въведени през февруари 2026 г. след избухването на войната в Близкия изток, трябва да приключат в края на годината. Евентуалното им удължаване директно ще увеличи дефицита за 2027 г. Освен това Евростат продължава да има резерви към данните за дефицита за 2025 г. заради начина, по който се отчитат операции на Агенция "Пътна инфраструктура" на стойност 0,6% от БВП.
В заключение Европейската комисия призовава българските власти да изпълнят стриктно заложения бюджет за 2027 г. без нови харчове извън рамката.
Брюксел настоява енергийните компенсации да бъдат строго насочени само към най-уязвимите домакинства и енергоинтензивния бизнес, а увеличаващите се разходи за отбрана да бъдат вписани в устойчива дългосрочна рамка.
Напредъкът на България ще бъде оценен отново през пролетта на 2027 г., като от спазването на дисциплината зависи и запазването на пълния достъп на страната до европейските фондове.

√ САЩ планират повишаване на тарифите за Китай, ЕС и 14 други държави

АЩ могат да наложат нови тарифи на Китай, Европейския съюз и 14 други държави заради подкрепата им за местните индустрии, съобщи във вторник "Уолстрийт джърнъл", цитирайки източници, запознати с плановете.
Търговският представител на САЩ Джеймисън Гриър може да представи тази седмица заключенията от дълъг преглед на външните индустриални политики, въпреки че графикът подлежи на промяна.
Финансовата медия посочи, че ходът може също да пренасочи общественото внимание от противоречията около главния изпълнителен директор на Nvidia Дженсън Хуан и твърденията за контрабанда на усъвършенствани чипове за изкуствен интелект в Китай, които предизвикаха критики от законодатели от различни партии в американския Конгрес относно подхода на администрацията на Белия дом към Пекин.
Предложените мерки биха могли да засегнат широк спектър от внос, като се очаква Китай да се изправи пред по-високи мита от няколко други икономики, коти също ще бъдат засегнати от нови тарифи.

Investor.bg

√ Бюджетната комисия одобри по-високите данъчни оценки от 2027 г.

На второ четене в парламентарната комисия по бюджет и финанси бяха одобрени промените в Закона за местните данъци и такси, на Закона за акцизите и данъчните складове, и на Закона за данък върху добавената стойност.
Комисията одобри поетапната актуализация на базисните данъчни стойности, използвани при определяне на данъчната оценка за недвижимите имоти в три поредни години, като за 2027 г. те се повишават с 30%, а през 2028 и 2029 г. – с по 35%, съобщава БТА. Определената данъчна оценка, изготвена по новия ред, няма да се прилага за целите на определяне на такса смет.
Комисията прие, че таксата за битови отпадъци за 2027 г., 2028 г. и 2029 г. може да бъде определена до 31 декември на предходната година. Ако до 31 декември на предходната година общинският съвет не е определил размера на таксата за битови отпадъци за съответната година, то тя ще се събира на база на действащия размер към 31 декември на предходната

година. Предложението беше внесено от Айтен Сабри (ДПС) и група народни представители и подкрепена от работната група.

Комисията прие още, че месечните отчисления за 2027 г., 2028 г. и 2029 г. по Закона за управление на отпадъците може да се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсаторни промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци. Предложението беше направено от Атидже Вели (ДПС) и група народни представители и подкрепено от работната група.

Комисията подкрепи по принцип предложението на Владислав Панев („Демократична България) и група народни представители относно намаляване на дължимия данък при възмездно придобиване на единствено жилище от млади родители, но с необходима финална редакция на текста. Панев предлага при възмездно придобиване на единствено жилище от родители на възраст до 29 години включително дължимият данък да се намалява с 23%, като облекчението се прилага само ако продажната цена на жилището е до 300 000 евро.

Бяха приети и промените в Закона за данъка върху добавената стойност, които предвиждат поетапно увеличаване на прага на облагаемия оборот за задължителна регистрация по ДДС през следващите три години. Предвижда се прагът да се вдигне до 60 000 евро през 2027 г., 70 000 евро през 2028 г. и 75 000 евро през 2029 г. Законопроектът предвижда и промени, свързани с въвеждането на задължително електронно фактуриране и отчитане в реално време за местни доставки от 2028 г.

С измененията и допълненията в закона се въвежда още задължителна регистрация по Закона за данък върху добавената стойност преди първата доставка за данъчно задължените лица, извършващи продажби на нови сгради и урегулирани поземлени имоти (УПИ). Теменужка Петкова от ГЕРБ-СДС заяви, че в предложената промяна в закона не става ясно как са разграничени случаите когато става дума за лично имущество и осъществяването на икономическа дейност.

Калоян Иванов от „Демократична България“ посочи, че гражданите са поставени в позиция да не знаят дали ще бъдат обложени с ДДС при продажба на апартамент и е редно да се даде сигурност на физическите лица, които инвестират в имоти с цел осигуряване на стариите си или бъдещето на децата си.

Според Асен Василев от „Продължаваме промяната“ тези промени в закона ще насочат към Националната агенция за приходите (НАП) голямо количество искания за становища дали дадени сделки изискват предварителната регистрация по ДДС.

По думите на заместник-министъра на финансите Людмила Петкова обаче промените не засягат гражданите, които продават личен, наследствен или инцидентно придобит имот. Физическото лице ще бъде задължено да се регистрира по ДДС само ако действията му покриват критериите за независима икономическа дейност, каза тя.

Приети бяха и промените в Закона за акцизите и данъчните складове, с които се въвежда акциз за нови и употребявани мощни автомобили с двигател с вътрешно горене и забраната на търговия с домашна ракия. Акциз ще се дължи и от лицата, които внасят или въвеждат на територията на страната нови или употребявани леки автомобили, както и от лицата, които придобиват нови или употребявани леки автомобили, вече регистрирани на територията на България, за които не е заплатен акциз.

Акцизът няма да се прилага за изцяло електрическите превозни средства и специализираните автомобили със служебно предназначение – линейки, противопожарни автомобили и автомобили със специален режим на движение. По отношение на хибридите ще се измерва само мощността по отношение на двигателя с вътрешно горене.

Законопроектът въвежда и ограничение относно съхранението и търговията с домашна ракия, но за разлика от първоначалния вариант на тестовете, управляващите предлагат да има и изключение от забраната. В помещения, където се осъществява стопанска дейност, се забранява държането, възмездното предлагане и продажбата на домашна ракия, произведена в специализирани малки обекти за дестилиране. Предложение, внесено между първо и второ четене от Константин Проданов и Стефан Белчев от „Прогресивна България“, предвижда забраната да не се отнася за количества до 30 литра, предава БТА. Забраната няма да се отнася за държането на количества до 30 литра. Законопроектът предвижда още и изменения, свързани с движението, съхранението и използването на енергийните продукти, електрическата енергия и други акцизни стоки.

Заседанието на комисията започна в 11:00 ч. преди обед и продължи до късно вечерта, като бяха одобрени и промените в Закона за данъците върху доходите на физическите лица, които предвиждат по-високи данъчни облекчения за семейства с деца, и измененията в Закона за корпоративното подоходно облагане, свързани с данък „свръхпечалба“, въвеждането на данък върху ваучерите за храна и повишаването на данък „уикенд“.

√ Икономиката на Германия е отбелязала по-слаб растеж от оценките през лятото

Германската икономика отбеляза по-бавен растеж през третото тримесечие от първоначалните изчисления, като инвестициите претърпяха спад.

Брутният вътрешен продукт на страната се е повишил с 0,1% в периода юли-септември, което е по-малко от предварителните данни от 0,2%, съобщи в сряда статистическата служба Destatis. Въпреки че държавните разходи са скочили с 0,3% спрямо предходните три месеца, а частното потребление се е увеличило с 0,1%, капиталовите инвестиции са спаднали с 1,2%.

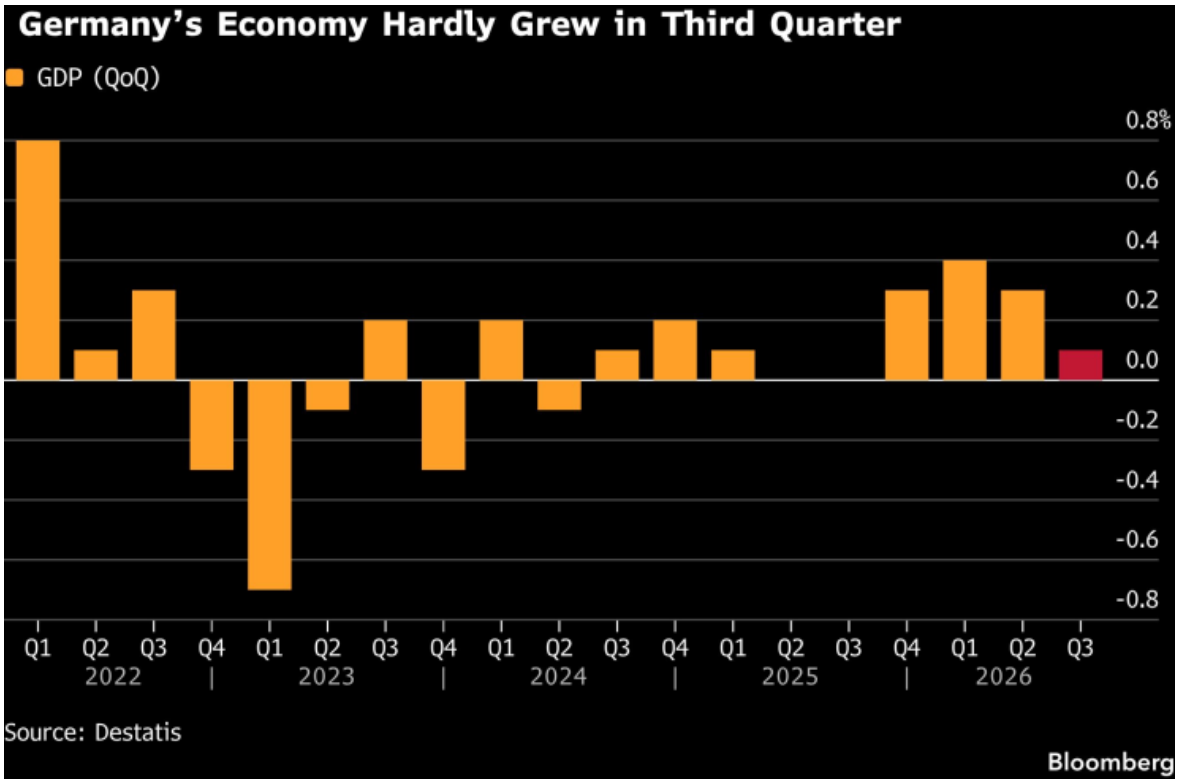

Изменение на БВП на Германия на тримесечна база. Графика: Bloomberg

Икономиката все още е на път да отбележи най-успешната си година от 2022 г. насам, след като правителството на канцлера Фридрих Мерц започна мащабна програма за публични разходи с цел укрепване на инфраструктурата и отбранителните способности.

Износът, традиционен двигател на растежа в страната, също изигра ключова роля, тъй като компаниите се възползват от глобалния инвестиционен бум в областта на изкуствения интелект. Фармацевтичната индустрия вероятно бележи засилено търсене преди въвеждането на новите американски мита, а химическите компании получиха временен тласък от войната в Иран, която засегна азиатските им конкуренти.

Въпреки че тези фактори отслабнаха през третото тримесечие, централната банка (Bundesbank) заяви, че икономическата активност ще се възстанови през последното тримесечие, тъй като очаква износът отново данабере скорост. Като цяло икономическите съветници на правителството очакват ръст на БВП от 1,3% през тази година, последван от 1% през 2027 г.

Мениджър

√ Ръстът на корпоративните печалби в Европа изпреварва този на Уолстрийт, но тенденцията може да се окаже краткотрайна

Европейските публични компании се насочват към най-силния си сезон на корпоративните отчети от четири години насам. Очаква се печалбите за третото тримесечие да са нараснали с 25% – подкрепени от скока в приходите на енергийните компании и банките, като анализаторите прогнозират още по-ускорен растеж през четвъртото тримесечие, пише Ройтерс.

„Тази година определено е изключително силна по отношение на ръста на печалбите – както в глобален мащаб, така и особено в Европа“, коментира Томас Хилдебранд, старши портфолио мениджър във Evli.

Тъй като сезонът на отчетите наближава своя край, инвеститорите обсъждат дали този импулс ще се запази, докато пазарите са изправени пред нови сътресения.

Свиване на разликата

Въпреки че се очаква общоевропейският индекс STOXX 600 все още да изостава от американския си аналог S&P 500 по отношение на ръста на печалбите, разликата се оказва по-малка от предвижданото – след поредица от корекции нагоре в прогнозите за печалбите.

„Вероятно пазарът подценяваше темпото на възстановяване в производствения сектор, което наблюдаваме в Европа“, отбелязва Жан-Луи Накамура, ръководител на направление „акции“ във Vontobel, посочвайки производителите на оборудване, както и компаниите, свързани с енергийните мрежи и електрификацията.

Той обаче предупреждава, че това свиване на разликата може да се окаже временно, ако печалбите на технологичните компании в САЩ отново ускорят растежа си.

Данните на LSEG IBES показват, че ръстът на печалбите в Европа се очаква да достигне 40% през четвъртото тримесечие – изпреварвайки САЩ за първи път от 2023 г. насам, преди отново да изостане.

Не става въпрос само за енергийния сектор

Енергийният сектор беше основният двигател на този бум, като печалбите там скочиха с над 150% на фона на повишението на цените на петрола и газа, предизвикано от конфликта в Близкия изток.

Малко вероятно е обаче енергийният сектор да има толкова значителен принос и занапред, което насочва вниманието към въпроса дали други сектори могат да поемат щафетата.

Според Хилдебранд устойчивостта на възстановяването на печалбите в Европа ще зависи от това дали инвестициите, свързани с енергийния преход, центровете за данни и инфраструктурата, ще успеят да генерират по-широкообхватен растеж.

Deutsche Bank очаква широкообхватен ръст на печалбите от 10% през 2027 г., дори когато печалбите от енергийния сектор намаляват. През третото тримесечие енергетиката е допринесла за около 63% от ръста на печалбите на STOXX, докато банките и технологиите са допринесли общо с 27%. Здравеопазването и промишлеността също допринесоха за ръста на печалбата.

Банките са основен двигател

Банките бяха сред най-големите фактори за ръста на печалбите, като LSEG оценява, че печалбите на финансовия сектор са се увеличили с 30%.

Но инвеститорите заявиха, че особено силните резултати маскират значителни разлики в сектора.

„Оставаме силно селективни по отношение на банките“, каза старши портфолио мениджърът на Lemanik Андреа Скаури, добавяйки, че много кредитори вече са се радвали на значителни преоценки, тъй като по-високите лихви са повишили рентабилността.

Изравняващата се крива на доходност може да навреди на рентабилността, като свие маржовете на кредитиране.

Накамура смята, че потиснатите разходи на домакинствата и инвестициите в имоти предлагат малък потенциал за растеж на кредитите, оставяйки корпоративното капиталово финансиране като един от малкото двигатели.

Маржовете достигнаха рекордни нива

Маржовете на печалба на европейските компании „сини чипове достигнаха рекордните 13,5%, според Deutsche Bank.

Стратегът на Goldman Sachs Гийом Жайсон заяви, че разширяването отразява ценовата сила и разходната дисциплина, а не повишаването на производителността, като само около 2% от европейските компании досега са определили количествено увеличение на печалбите, свързано с изкуствения интелект.

Компаниите също така се оказаха по-устойчиви на по-високите разходи за енергия, отколкото мнозина се опасяваха.

„Важното е да се отбележи, че негативното въздействие на по-високите разходи за енергия може да се появи със закъснение“, каза Жайсон, предупреждавайки, че маржовете могат да се свият значително, ако цените на стоките не успеят да се успокоят след зимата.

„Въпросът е дали те могат да се повишат много повече от вече почти рекордните нива. Съмняваме се в това в краткосрочен план.“

Оценките на LSEG показват, че разликата в растежа на печалбите и приходите ще достигне връх в края на 2026 г., преди да се стесни през 2027 г.

Кои са губещит?

Силата на европейските печалби не е убедила инвеститорите да обърнат внимание на всички части на пазара.

Карло Франкини, ръководител на отдел „Финанси и хазна“ в Banca Ifigest, заяви, че Европа трябва да бъде „надценена“, защото все още има значителен потенциал за растеж, но предупреди, че постоянно високите разходи за енергия биха могли да подкопаят конкурентоспособността на сектори като химическата промишленост и автомобилната промишленост, като същевременно подхранват инфлацията и по-високите лихвени проценти.

Той също така би избягвал луксозните стоки – сектор, който вече се бори със слабото китайско търсене и по-предпазливата потребителска среда.

„По-широкото потребителско пространство все още отчита нетно понижение на рейтингите“, пише Barclays.

√ Кога Румъния може да изпълни критериите за приемане на еврото?

Румъния може да изпълни критериите за приемане на еврото до началото на следващото десетилетие, заяви премиерът Лука Никулеску. Той коментира темата при представянето в Букурещ на доклада „Оценка на конкурентоспособността на Румъния. Стратегическа перспектива 2027–2035 г.“, изготвен от Института „Жак Делор“, предава БТА.

По думите на Лука Никулеску, правителството може да подпомогне процеса на присъединяване към еврозоната, като се придържа към поетите ангажименти за фискална консолидация и намаляване на бюджетния дефицит.

Румъния все още няма определена целева дата за въвеждане на единната европейска валута. На различни събития през изминалите месеци финансовият министър Александру Назаре посочи като възможна 2035 г. През август управителят на Националната банка на Румъния Мугур Исъреску коментира, че Румъния не изпълнява нито един от критериите за приемане на еврото. Според гуверньора на този етап не може да бъде определен реалистичен график за присъединяване към еврозоната.

Т.нар. Маастрихтски критерии включват изисквания за ценова стабилност, устойчивост на публичните финанси, стабилност на валутния курс и равнището на дългосрочните лихвени проценти. Сред основните условия са бюджетният дефицит да не надхвърля 3 процента от брутния вътрешен продукт (БВП), а държавният дълг да бъде под 60 на сто от БВП или да намалява с достатъчно устойчиви темпове към това равнище, отбелязват местните медии.

Преди въвеждането на еврото Румъния трябва да участва и най-малко две години във Валутния механизъм ERM II, известен като "чакалнята на еврозоната", без сериозни отклонения на обменния курс на националната си валута.

Като член на Европейския съюз от 2007 г. Румъния е поела ангажимент да въведе еврото, след като изпълни необходимите условия.

Business.dir.bg

√ Икономическото министерство съкращава 400 позиции

Съкращаване на 400 позиции, намаляване на административните разходи с 37% и закриване на две държавни дружества - "Монтажи" и "Иганово". Това са част от мерките в мащабната структурна реформа в предприятията под шапката на Министерството на икономиката и индустрията, която според министъра Александър Пулев е най-голямата от 2014 г. насам. На брифинг Пулев съобщи, че реформата е довела до намаляване на персонала с 42 души в централната администрация и до прекратяване на редица практики за непрозрачно възлагане на обществени поръчки и разходване на общо 262 млн. евро.

"Монтажи" и "Иганово" са двете публични предприятия, които ще бъдат закрити заради установен висок корупционен риск. "Монтажи" е свързано с непрозрачно възлагане на дейности и спорни разходи по строителството и ремонта на язовири. По думите на министъра още в началото на мандата са спрени плащания за 35 млн. евро по индексации на договори. Всички документи и договори са изпратени на контролните органи. "Спираме принципа на черната касичка на предишните управления", заяви Пулев.

Дружеството "Иганово" вече е в процедура по ликвидация. То беше създадено от предишното правителство на Росен Желязков за реализирането на съвместен завод на ВМЗ и германската "Райнметал". Според Пулев за проекта са били предвидени 225 млн. евро, които е трябвало да бъдат възложени без конкурс на 2 компании. Той посочи и възнаграждения от общо 105 хил. евро за борда на дружеството, без да уточни периода.

Министърът съобщи и за прекратени разходи на Държавната консолидационна компания (ДКК) - над 500 хил. евро за косене през зимата, 400 хил. евро за екзотични командировки и скъпи автомобили, както и 1,5 млн. евро за консултантски

и адвокатски услуги. По думите му министерството разполага със 100 квалифицирани юристи и няма необходимост от подобен обем външни услуги.
Съществена част от реформата е преструктурирането на ДКК, под чиято шапка са 9 държавни предприятия, включително "Монтажи". Досега всяко от тях е имало собствени звена за човешки ресурси, правни и счетоводни услуги, информационни технологии и стратегическо развитие.
Тези функции ще бъдат централизирани в общ административен център в ДКК. Очаква се така персоналът да бъде намален със 70%, а годишните икономии да достигнат 3 млн. евро.
"Еко антрацит" и "Еко инженеринг" ще бъдат обединени в едно дружество заради сходния характер на дейността им. Предвижда се също управителните и надзорните съвети на държавните предприятия да бъдат намалени от 5 на 3 членове, а възнагражденията им - с 40%.
По оценка на министерството всички предприети мерки ще доведат до съкращаване на общо 400 позиции и спестяване на 7,5 млн. евро разходи.
По отношение на одобреното от Министерския съвет изграждане на нов завод за барут в Хасковско Пулев заяви, че държавата ще има 50% участие в капитала, като ще предостави терени с отпаднала необходимост. По думите му няма да се използват средства от държавния бюджет. Министърът отказа да разкрие името на инвеститора заради поетите ангажименти за конфиденциалност.
Паралелно продължава подготовката на проекта за завод за барут с германската "Райнметал". Според Пулев индустрията изпитва сериозен недостиг на тази суровина, разговорите с германската компания вървят добре и се обсъждат различни възможни локации.
По темата за бюджетния дефицит и евентуални санкции от Европейската комисия в размер на 60 млн. евро министърът заяви, че Брюксел не диктува решенията на страната и че разговорите с европейските институции са конструктивни. Той посочи, че правителството би приело предложения на опозицията за подобряване на бюджета, но без съкращаване на социалните плащания.
Министърът акцентира и върху резултатите в привличането на инвестиции. По думите му преките чуждестранни инвестиции са нараснали със 100%, а чрез Българската агенция за инвестиции са привлечени проекти за 700 млн. евро, които се очаква да осигурят над 3500 нови работни места. Той отчете и 65% увеличение на инвестициите по механизма за скрининг.
В освободени държавни терени се предвижда изграждането на иновационни хъбове за производства с висока добавена стойност, финансирани с частни средства. Освен това е разработена целева индустриална програма за инвестиции в съществуващи индустриални паркове на стойност 131 млн. евро.
В края на брифинга Пулев благодари на особения управител на "Лукойл" Евгени Симеонов за запазването на социалната функция на компанията. Според министъра дружеството успява да поддържа ниски цени на основните горива, да осигурява нормална възвръщаемост и за първи път от години да плаща данък в размер на 40 млн. евро.

√ ЕС създава технологичен фонд за 50 млрд. евро за конкуренция със САЩ и Китай

Брюксел възнамерява да придобива дялове в компании, развиващи най-перспективните и напреднали технологии, за да укрепи технологичната независимост на Европа на фона на нарастващата несигурност около политиката на САЩ и засилващата се геополитическа нестабилност.
Участието на фонда в капитала на технологичните компании може да послужи като сигнал и да привлече допълнителни инвеститори, посочват експертите. Недостатъчните възможности на Европа да финансира и разраства иновативни технологични компании често се посочват като една от основните причини за изоставането на ЕС от САЩ и Китай.
В момента се обсъждат източниците на финансиране на инициативата. Според един от служителите Европейската комисия възнамерява да използва средства от бюджета на ЕС като начален капитал, с който да привлече допълнителни инвестиции от частния сектор. Целта е за всяко вложено евро от фонда да бъдат привлечени до €6 допълнителни инвестиции, уточнява източникът на "Файненшъл таймс".

3e-news.net

√ Европейските доставчици на торове затварят заводи заради скока в цените на енергията

Европа е изправена пред риска да загуби значителна част от ключовите си мощности за производство на амоняк поради високите цени на енергията, което ще направи производителите на торове по-зависими от международни доставчици, съобщава Financial Times (FT).

Според данни на агенцията за ценообразуване на суровини Argus, мощности за производство на амоняк с капацитет най-малко 5 милиона тона годишно – което се равнява на 28% от общия капацитет на Европа – вече са изведени от експлоатация. Въз основа на „надеждна пазарна информация“ от Argus оценяват, че реалният дял е по-близо до 35%. Същевременно през септември вносът на амоняк достигна най-високото си ниво за последните четири години.

Представители на индустрията предупреждават, че тази промяна прави Европа по-уязвима към смущения във веригите за доставки от чужбина – и то в момент, когато политиците се стремят да укрепят икономическата сигурност на континента. Глобалният пазар на амоняк е още по-напрегнат тази година, като се има предвид, че преди началото на конфликта между САЩ и Иран около една четвърт от международно търгуваните количества идваха от Близкия изток.

Обединеното кралство вече напълно загуби вътрешното си производство на амоняк, след като компанията CF Fertilisers окончателно затвори завода си в Билинггам през 2023 г., а Yara преустанови производството в обекта си в Хъл в началото на 2025 г.

Петр Цингр, главен изпълнителен директор на AGF Nitrogen, заявява, че компанията вече е спряла производството на амоняк в някои от европейските си заводи, разположени близо до морски пристанища, като е заменила собствения си добив с по-евтин внос. „В момента внасяме амоняк на цена, която е с 300 евро [на тон] по-ниска от собствените ни производствени разходи“, сочи Цингр. Той добавя, че компанията поддържа работата на други свои обекти на нивото на техническия минимум – около 80% от капацитета им.

Източник: FT

Цингр предупреждава, че макар производителите да биха могли да издържат на кратък период с високи енергийни разходи, продължителният натиск ще принуди някои компании да затворят дейността си или да преместят производството си извън Европа. „Много от производителите или ще фалират, или ще преместят производството си от Европа в други региони.“

Според Свейн Торе Холсетер, главен изпълнителен директор на Yara – най-големия производител на торове в Европа – компанията също е съкратила производството на амоняк в европейските си бази с 27%.

Цените на природния газ рязко се повишиха след избухването на войната през февруари, оказвайки допълнителен натиск върху европейските производители на торове, които и без това се борят с едни от най-високите енергийни разходи в света. Докато цените на петрола се понижиха през този месец на фона на нарастващия оптимизъм около мирните преговори между двете страни, цените на природния газ останаха упорито високи – над 90 евро за мегаватчас в Европа, в сравнение с 32 евро преди избухването на войната между САЩ и Иран.

Според последните данни на Argus, това е довело до удвояване на производствените разходи за амоняк в Европа, достигайки 1096 долара за тон. Вносният амоняк, доставян в Северозападна Европа от Северна Африка, Тринидад и Тобаго и САЩ, е бил на цена 760 долара за тон.

Природният газ е основната суровина за производството на амоняк и представлява около 80–90% от променливите разходи, посочва Цингр. От своя страна, амонякът се използва за производството на азотни торове, включително карбамид, амониев нитрат и калциево-амониев нитрат.

Холсетер отбелязва, че волатилността и на разходите за електоенергия в Европа затруднява планирането на дейността на производителите, като сочи и променливостта в добива на енергия от вятърни турбини. „Не може да се управлява химическа или енергоемка индустрия, разчитайки на несигурни метеорологични прогнози“, заявява той и допълва, че след енергийната криза от 2021 и 2022 г. норвежката компания е заложила по-голяма гъвкавост в своите операции, което ѝ позволява да замени вътрешното производство на амоняк с внос, когато цените на газа се повишат.

Компанията, която експлоатира 14 специализирани кораба за превоз на амоняк, може да произвежда 75% от готовите си торове, използвайки вносен амоняк. Това ѝ позволява да продължи производството дори когато вътрешното производство на амоняк стане икономически неизгодно.

В края на октомври AGF Nitrogen обяви, че обмисля допълнителни съкращения на производството, включително временно спиране на работата в заводи във Франция, Германия, Австрия, Чехия и Словакия. Компанията също така изтегли всичките си оферти за торове от пазара. Още през септември тя беше намалила работата на мощностите си за производство на амоняк до минималните възможни нива.

Холсетер от Yara предупреждава също, че високите енергийни разходи могат да окажат отрицателно въздействие върху инвестициите в европейската индустрия като цяло, което би направило континента все по-зависим от чуждестранни доставчици. „Ние подкопаваме една много важна производствена база“, заявява той, като предупреждава, че липсата на реинвестиции в европейските заводи ще направи региона по-уязвим към външни сътресения.

Вносът не може напълно да замени местното производство на торове, тъй като в Европа липсва инфраструктура за транспортиране на достатъчни обеми във вътрешността на континента – и по-конкретно до земеделските производители в Централна Европа, подчертава Цингр.„Невъзможно е цялото производство в Европа да се замени с внос, тъй като не съществува логистична система, способна да поеме толкова огромно количество торове“, казва той.

√ Европейските борси се оцветиха в червено: технологичните акции поведоха спада, а инвеститорите прибраха печалби

Европейските фондови пазари приключиха сесията във вторник на отрицателна територия, след като инвеститорите започнаха да реализират печалби от предходното силно поскъпване. Натискът беше най-осезаем при технологичните компании и производителите на полупроводниково оборудване, чиито акции се оказаха сред най-губещите в региона.

Общоевропейският индекс Stoxx Europe 600 загуби 0,69%, след като в понеделник се повиши с внушителните 1,8%. Така част от оптимизма, породен от новините около Nvidia и перспективите пред изкуствения интелект, бързо отстъпи място на по-предпазливо отношение към риска.

Националните пазари също приключиха предимно със значителни загуби. Италианският FTSE MIB се понижи с 1,92%, германският DAX – с 1,28%, а британският FTSE 100 и испанският IBEX 35 също останаха под натиск. Френският CAC 40 беше единственият от основните индекси, който се задържа на положителна територия в обедните часове.

Германската икономика дава предпазливи признаци на подобрение

Негативната динамика на европейските борси се разви въпреки положителните сигнали от Германия. Индексът на бизнес климата на института Ifo се повиши до 90,6 пункта през октомври спрямо ревизираните 90,1 пункта през предходния месец. Резултатът надхвърли и очакванията на анализаторите за 90,5 пункта.

Подобрение има както в оценката на компаниите за текущите бизнес условия – до 89,4 пункта от 88,8 пункта, така и в очакванията им за следващите шест месеца – до 91,9 пункта от 91,5 пункта.

Това е най-високото равнище на индикатора от май 2023 г. насам и подсказва известно укрепване на доверието в германската икономика. Въпреки това показателят остава сравнително нисък, което означава, че възстановяването все още е крехко и бизнесът продължава да изпитва затруднения.

Положителните данни обаче не бяха достатъчни, за да компенсират натиска върху технологичните акции и по-широкото желание на инвеститорите да ограничат експозицията си към рискови активи.

Полупроводниците отново се оказаха под натиск

Най-сериозният негативен фактор за европейските технологични акции беше отстъплението при производителите на полупроводниково оборудване.

Книжата на нидерландската ASML загубиха 5,5%, ASM International поевтиня със 7,7%, а германската Infineon Technologies регистрира спад от 9,9%.

Особено тежко беше представянето на Aixtron, чиито акции се сринаха с 14,4%, превръщайки компанията в най-губещата в европейския композитен индекс. Допълнителен натиск оказа решението на анализаторите на UBS да понижат инвестиционната си оценка за производителя на оборудване за полупроводниковата индустрия до „продава".

Това развитие показва колко чувствителен остава секторът към промените в инвеститорските нагласи около изкуствения интелект.

Само ден по-рано европейските технологични акции бяха поскъпнали с над 4%, след като Nvidia обяви завръщането на Дженсен Хуанг като президент, главен изпълнителен директор и член на борда на директорите. Новината предизвика силен ентусиазъм около компаниите, свързани с развитието на AI инфраструктурата.

Бързото обръщане на посоката обаче показва, че инвеститорите все още не са готови да приемат безусловно високите оценки на технологичните компании. Пазарът остава зависим не само от перспективите за растеж на изкуствения интелект, но и от въпроса доколко огромните инвестиции в тази технология ще се превърнат в устойчиви приходи и печалби.

Sanofi заложи 41 милиарда долара на американска биотехнологична компания

На фона на общия спад акциите на френския фармацевтичен производител Sanofi се повишиха с 10,3%.

Компанията се договори да придобие американската биофармацевтична група Insmed за приблизително 41 милиарда долара, или 37,6 милиарда евро, в брой.

Предложената цена е 175 долара за акция и представлява премия от около 46% спрямо борсовата цена на Insmed преди появата на информации за евентуалната сделка.

Придобиването е част от стратегията на Sanofi за укрепване на позициите ѝ в областта на респираторните заболявания, имунологията и редките болести. Insmed разполага с две вече предлагани на пазара лекарства и перспективна разработка в късен етап на клинични изпитвания.

Sanofi очаква сделката да започне да допринася положително за печалбата на акция до края на 2028 г. Приключването ѝ се очаква през първата половина на 2027 г., след получаване на необходимите регулаторни разрешения и одобрение от акционерите.

Това е значителен ход за френската фармацевтична група, която търси нови двигатели на растежа в условията на силна конкуренция и необходимост от постоянно обновяване на продуктовите си портфейли.

Разнопосочни корпоративни новини ограничиха загубите при отделни компании

Сред печелившите на Лондонската фондова борса се откроi строителната компания Balfour Beatty, чиито акции поскъпнаха с 1,3%. Дружеството прогнозира увеличение с 10% на оперативните си приходи за настоящата година.

Положително се представи и Compass Group, чиито книжа добавиха 4,3%. Най-голямата компания за кетъринг услуги в света отчете 12% ръст на оперативната печалба и 9% увеличение на приходите през последната финансова година.

Особено внимание привлече намерението на Compass Group да премести основното си борсово листване от Лондон в Ню Йорк. Подобен ход е показателен за привлекателността на американските капиталови пазари за големите международни компании, които търсят по-широка инвеститорска база и по-добра оценка на акциите си.

В минния сектор настроенията бяха значително по-негативни. Акциите на Antofagasta се понижиха с 8,6%, а тези на Anglo American – с 6,2%. Отстъплението при минните компании беше подкрепено и от поевтиняването на основни суровини като златото и медта.

BASF продължава подготовката за отделяне на агрохимичния си бизнес

На Франкфуртската фондова борса най-силен спад сред посочените в материала компании регистрира химическият концерн BASF, чиито акции загубиха 2,8%.

Агрохимичното подразделение Agricultural Solutions продължава подготовката за първично публично предлагане на акции, което остава планирано за средата на 2027 г. Очакваната оценка на бизнеса е около 20 милиарда евро.
Компанията прогнозира, че новите ѝ продукти могат да генерират до 15 милиарда евро приходи през следващите 15 години.
Отделянето на подразделението би позволило на BASF да направи по-ясно разграничение между различните си бизнес направления и потенциално да отключи допълнителна акционерна стойност. За инвеститорите това ще бъде важен тест дали специализираният агрохимичен бизнес може да получи самостоятелна пазарна оценка, която да отразява по-добре неговия потенциал.

Какво означава това за пазарите?

Сесията във вторник показа, че силното възстановяване на европейските акции все още няма достатъчно стабилна основа. Поскъпването в понеделник, предизвикано от завръщането на Дженсен Хуанг начело на Nvidia, бързо беше последвано от прибиране на печалби и нов натиск върху технологичния сектор.
За пазарите се очертават няколко важни извода:
- Изкуственият интелект остава основен двигател, но и източник на волатилност. Акциите на европейските производители на полупроводниково оборудване са силно зависими от очакванията за бъдещите инвестиции в AI. Дори положителните новини могат да предизвикат само краткотрайни ралита, ако инвеститорите се съмняват в устойчивостта на оценките.
- Фундаменталните показатели отново излизат на преден план. Подобрението на бизнес доверието в Германия е положителен сигнал, но все още не е достатъчно, за да убеди инвеститорите, че най-голямата европейска икономика е навлязла в устойчиво възстановяване.
- Фармацевтичният сектор запазва потенциал за значителни корпоративни сделки. Придобиването на Insmed от Sanofi показва готовността на големите компании да плащат високи премии за перспективни разработки и нови източници на бъдещи приходи.
- Разликите между отделните сектори се задълбочават. Докато технологичните и минните компании бяха под натиск, корпоративните сделки и добрите финансови резултати подкрепиха отделни акции.
В краткосрочен план посоката на европейските борси вероятно ще зависи от това дали оптимизмът около изкуствения интелект ще се възстанови и дали инвеститорите ще намерят нови основания да поемат риск. По-важният въпрос обаче остава дали очакванията за растеж ще бъдат подкрепени от реални финансови резултати.
Основният сигнал от сесията е, че пазарът вече не възнаграждава автоматично всяка добра новина за AI. Инвеститорите стават по-взискателни към оценките, перспективите за печалба и реалната възвръщаемост на инвестициите. Това предполага по-селективна търговия и вероятност от продължаващи резки движения при технологичните акции.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Икономиката на еврозоната остава стабилна, Германия компенсира спада във Франция

- Икономическата активност в еврозоната остава стабилна през ноември, като индексът PMI се задържа на 51,7 пункта.
- Силното представяне на Германия компенсира задълбочаващия се спад във Франция, подкрепено от мащабни държавни инвестиции
- Инфлацията от 4% и очакваното ново повишение на лихвите от ЕЦБ създават рискове пред икономическия растеж

Активността в частния сектор на еврозоната продължава да отбелязва стабилен растеж, като силното представяне на Германия компенсира слабостта на френската икономика.
Композитният индекс на мениджърите по поръчките (PMI), изготвян от S&P Global, се задържа на ниво от 51,7 пункта през ноември, оставайки над границата от 50 пункта, която разделя икономическия растеж от свиването. Икономистите очакваха леко повишение на показателя.
Двете най-големи икономики в региона обаче демонстрират рязко противоположни тенденции.
Във Франция, където икономическият растеж практически е спрял на фона на опасенията около бюджета и предстоящите избори, спадът в бизнес активността се задълбочава повече от очакваното.
За разлика от нея, показателят за Германия надхвърля всички прогнози, тъй като мащабните държавни разходи подкрепят дългоочакваното икономическо възстановяване.

Частният сектор в еврозоната продължава да расте през ноември

„Данните сигнализират за устойчив и стабилен растеж в еврозоната през ноември“, заяви в понеделник Крис Уилямсън, главен бизнес икономист в S&P Global Market Intelligence.

„Но тази обща картина на продължаваща икономическа устойчивост прикрива тревожни различия в представянето на отделните икономики.“

Европа като цяло продължава да устоява на неблагоприятните фактори, сред които войната в Иран, американските мита и екстремните метеорологични условия.

Въпреки инфлационния натиск, предизвикан от бойните действия в Близкия изток, Европейската комисия заяви миналата седмица, че икономическият растеж в еврозоната, обхващаща 21 държави, ще достигне 1,2% тази година и ще запази същия темп през 2027 г.

Европейският комисар по икономиката Валдис Домбровскис обаче предупреди, че регионът не бива да приема икономическата си устойчивост за даденост.

Той подчерта предизвикателства като напрегнатото състояние на публичните финанси в някои държави членки и отслабващата конкурентоспособност.

Производството изпреварва услугите

Освен различията между отделните държави, S&P Global отчита, че промишлеността се представя значително по-добре от сектора на услугите благодарение на мащабните инвестиции в отбраната и изкуствения интелект.

Междувременно много компании, ориентирани към крайните потребители, изпитват затруднения заради несигурната политическа среда, социалното напрежение и високите разходи за живот, посочи Уилямсън.

Тези фактори оказват негативно влияние и върху очакванията за следващите 12 месеца.

Показателят за бъдещите бизнес перспективи се понижава за четвърти пореден месец, достигайки най-ниското си ниво от май насам.

Докато производителите стават по-оптимистични, настроенията в сектора на услугите се влошават.

Данните показват също, че затягането на паричната политика се превръща във все по-сериозна пречка пред икономическия растеж.

Очаква се Европейската централна банка (ЕЦБ) да повиши лихвените проценти с още 25 базисни пункта през декември. Това ще бъде третото увеличение от началото на годината.

Представители на институцията наскоро сигнализираха, че цикълът на повишаване на лихвите може да продължи и след това.

Инфлацията остава основно предизвикателство за ЕЦБ

Що се отнася до инфлацията, която в момента е 4%, Уилямсън отбеляза, че по-ниските цени на петрола и отслабващото търсене са ограничили общия ценови натиск през ноември.

„В съчетание със слабите показатели за пазара на труда от проучването, по-бавният ръст на цените би могъл да облекчи част от опасенията относно трайно високата инфлация, ако тази тенденция се запази“, заяви той.

„Засега обаче проучванията изпращат ясен сигнал в подкрепа на по-строга парична политика, тъй като инфлацията се очаква да остане значително над целта на ЕЦБ от 2% през следващите месеци.“

Индексите PMI се следят внимателно от финансовите пазари, тъй като се публикуват сравнително рано през месеца и дават ценна информация за икономическите тенденции и възможните повратни моменти.

Те измерват колко широко разпространени са промените в икономическата активност, а не техния абсолютен мащаб.

Поради тази причина данните от бизнес проучванията невинаги могат да бъдат пряко съпоставени с тримесечните показатели за брутния вътрешен продукт (БВП).

√ Медта навлиза в мечи пазар на фона на разпродажби при технологичните акции

- Цената на медта приключи търговията на най-ниското си ниво от 13 месеца насам, след като масовите разпродажби на акции на технологични гиганти повлякоха надолу както фондовия пазар, така и суровините. Същевременно Белият дом се готви да въведе поредна вълна от мита.
- В близките дни САЩ може да обявят планове за повишаване на митата върху стоки от Китай, Европейския съюз и повече от дузина други икономики.
- Медта и други метали поевтиняват въпреки признаците за краткосрочен недостиг на предлагането; в Китай премиите и спредовете при медта остават необичайно високи, тъй като купувачите трескаво търсят налични количества за незабавна доставка.

Цената на медта приключи търговията на най-ниското си ниво от 13 месеца насам, след като масовите разпродажби на акции на технологични гиганти повлякоха надолу както фондовия пазар, така и суровините. Същевременно Белият дом се готви да въведе поредна вълна от мита.

На борсата в Лондон медта е на прага на мечи пазар, след като отстъпи рязко от рекордните си стойности, достигнати през септември. Това се случва на фона на несигурност около американските мита, опасения за слабо търсене от страна на Китай,

очаквани повишения на лихвените проценти от Федералния резерв и разходи, свързани с изкуствения интелект. В Ню Йорк, където фючърсите върху медта се търгуват по-слабо в сравнение с референтните договори на Лондонската борса за метали (LME), цените вече навлязоха в мечи пазар, отчитайки спад от над 20% спрямо скорошните си върхове.

Медта навлиза в мечи пазар в Ню Йорк | Фючърсите в САЩ падат с над 20% на фона на разпродажби при технологичните акции и опасения за митата

Според доклад, САЩ се готвят да обявят планове за повишаване на митата върху стоки от Китай, Европейския съюз и над дузина други икономики – възможно е това да се случи в близките дни. Администрацията на Тръмп предприема тези стъпки, за да замени налози, които бяха отменени от Върховния съд. Детайлите все още не са публично известни, но според информацията митата вероятно ще засегнат предимно готови промишлени стоки.

Възможността за въвеждане на американски мита върху вноса на преработени метали доведе до натрупването на огромни количества мед в страната. Миналата седмица Bloomberg съобщи, че логистични компании получават запитвания относно износа на част от тези натрупани запаси.

„В момента има редица причини пазарът да залага на спад при медта“, коментира преди излизането на доклада Ейс Джоу, търговец на основни метали в Hangzhou Chenglian Industrial Co. „Преди опасенията бяха съсредоточени около темата за изкуствения интелект, но сега търговските потоци започват да се обръщат – медта напуска САЩ“, добави Джоу. „Факторите, които подкрепяха поскъпването на медта през последните две години, губят своята сила.“

Миналата седмица медта приключи на най-ниското си ниво от повече от седем месеца насам на Лондонската метална борса (LME). Това се случи след разпродажба, предизвикана от съмнения дали центровете за данни и друга инфраструктура, свързана с AI, действително ще доведат до очаквания ръст в търсенето. Неочакваното връщане на Дженсън Хуанг начело на гиганта за производство на чипове Nvidia Corp. предизвика в понеделник поскъпване при рисковите активи, но не успя напълно да разсее опасенията. В резултат на това цените се насочват към втори пореден месечен спад – нещо, което не се е случвало от края на 2024 г. насам.

Металите са изправени и пред перспективата за нови повишения на лихвените проценти от страна на Федералния резерв. Пазарите вече напълно калкулират увеличение с четвърт процентен пункт – второто за тази година – на заседанието през декември. В понеделник президентът на Федералната резервна банка на Ню Йорк Джон Уилямс заяви, че предстои още работа, за да бъде овладяна инфлацията, докато членът на Борда на управителите Кристофър Уолър по-рано намекна за по-агресивно повишение от половин процентен пункт.

Тримесечните фючърси върху медта поевтиняха с 5,3% до 11 826 долара за тон на LME. При останалите метали алуминият отчете спад от 3,1%, а калаят поевтиня със 7,3%.
Акциите на компаниите за добив на мед, като Freeport-McMoRan Inc. и First Quantum Minerals Ltd., също отбелязаха спад във вторник.
Медта и другите метали поевтиняват въпреки признаците за краткосрочен недостиг в предлагането. В Китай премиите и спредовете при медта остават необичайно високи, тъй като купувачите трескаво търсят суровина за незабавна доставка. Това сочи по-скоро към свиване на предлагането, отколкото към силно търсене. Местният пазар изпитва недостиг на скрап, а освен това липсват и количествата, които по-рано тази година бяха насочени към САЩ.
Алуминият на Лондонската метална борса също е изправен пред краткосрочен недостиг, като в понеделник ключовият спред между цената за незабавна доставка и тази за доставка след три месеца скочи до над 400 долара за тон. Впоследствие напрежението отслабна, след като Bloomberg съобщи, че борсата се готви да разреши доставките на алуминий от голям нов завод в Индонезия към своята складова мрежа – ход, който би могъл да облекчи предлагането през идните месеци.

Капитал

√ По-тежко от дотком кризата: какво би означавал сривът на AI бума за икономиката
Резките колебания на фондовите пазари и сътресенията около ръководството на Nvidia през последните две седмици накараха всички - от Силициевата долина до Белия дом - да си зададат въпроса какво би се случило с американската икономика, ако бумът на изкуствения интелект спре.
Отговорът е, че американската икономика би понесла тежък и болезнен удар, но мащабът на последиците продължава да бъде предмет на ожесточен дебат сред икономисти, бизнес лидери и представители на финансовия сектор. Дори ако пазарът на изкуствен интелект избегне срив и просто се охлади, мнозина смятат, че значително свиване на инвестициите в AI може сериозно да навреди на икономическия растеж.
През последните две години САЩ се превърнаха в икономика, зависима от инвестициите в изкуствен интелект. Ръстът на технологичните акции и мащабното изграждане на центрове за данни поддържат високия темп на икономическо развитие. От бума на железниците в края на XIX век изграждането на една изцяло нова индустрия не е заемало толкова голям дял от брутния вътрешен продукт. Според оценка на Barclays инвестициите в изкуствен интелект осигуряват внушителните 25% от икономическия растеж през последната година.
Колебанията от трилиони долари в пазарните оценки, нарастващото задлъжняване за финансиране на центрове за данни и призивите за ограничения върху тяхното изграждане засилват опасенията, че най-големият двигател на икономическия растеж в Америка може да започне да губи скорост.
Икономистите не са единодушни колко тежка би била една рецесия, предизвикана от срива на AI бума. Някои се опасяват, че последиците може да надхвърлят тези от спукването на дотком балона в началото на XXI век, което доведе до рецесия. Други са по-оптимистично настроени.
Ето как според икономистите евентуален срив на бума на изкуствения интелект може да се разпространи в икономиката.
Ефектът на богатството
От началото на 2025 г. акциите са поскъпнали с около 20%, най-вече благодарение на инвестициите в изкуствен интелект. Книжата на компаниите, свързани с AI, изпреварват значително останалата част от пазара и през тази година формират близо половината от S&P 500. "Това е сериозен попътен вятър за икономиката", казва Джонатан Милар, старши икономист за САЩ в Barclays.
Възходящият пазар подкрепя потребителските разходи - основния двигател на американската икономика, тъй като домакинствата обикновено харчат повече, когато богатството им нараства. Потребителските разходи са се увеличили с внушителните 3.8% през третото тримесечие, помагайки за ускоряването на растежа на БВП до 3.4%. Ако този ефект изчезне, перспективите пред икономиката стават значително по-мрачни.

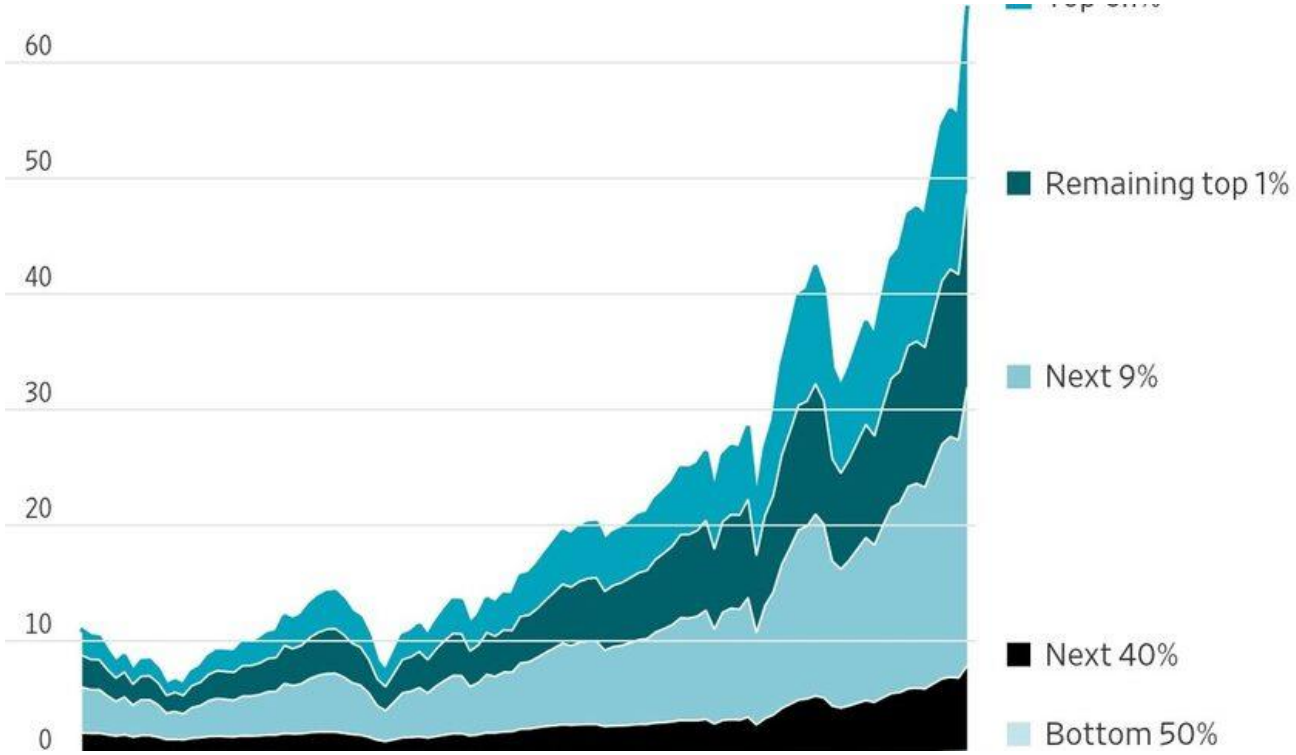

Богатство на домакинствата под формата на акции, по групи според размера на богатството Фотограф : WSJ Източник: FED

Последният път когато срив на фондовия пазар предизвика рецесия в САЩ, беше при спукването на дотком балона. Тогава S&P 500 загуби около половината от стойността си, а Nasdaq се срина с близо 80%. Икономическият спад обаче беше сравнително краткотраен отчасти защото безработицата се увеличи по-малко, отколкото при други рецесии. Според икономистите големите спадове на фондовите пазари, когато не са съпроводени от други икономически проблеми, често водят само до сравнително ограничено свиване на потребителските разходи.

Един срив на AI бума, предизвикан например от разочароващи приходи от чатботове или прекомерно изграждане на центрове за данни, може да има по-болезнени последици. Акциите вече формират по-голям дял от нетното богатство на домакинствата - 35% спрямо 26% при пика на дотком балона.

Най-богатите 1% от домакинствата притежават над половината от всички акции и дялове във взаимни фондове, собственост на физически лица, показват данни на Федералния резерв за второто тримесечие. Именно тези богати американци са и сред основните двигатели на потребителските разходи. Рискови стратегии като тегленето на заеми, обезпечени с притежавани акции, са широко разпространени. Ако пазарите се сринат, милиони американци вероятно ще усетят последствията и ще ограничат разходите си, което на теория би забавило икономиката.

Инвестициите в центрове за данни

Спадащите цени на акциите не са единствената опасност. Разходите за изграждане на центрове за данни и други инвестиции в изкуствен интелект се очаква през тази година да заемат значително по-голям дял от БВП, отколкото инвестициите в интернет инфраструктурата в края на 90-те и началото на XXI век. Очакванията са тези разходи да нарастват значително и през следващите години.

Инвестициите в центрове за данни подкрепят икономическия растеж, като създават работни места в строителството и в производствените компании, които доставят компоненти за изграждането им. Компании като Caterpillar, която произвежда генератори, производителя на турбини GE Vernova и дружеството за електрическо оборудване Eaton отчитат рязко увеличение на приходите си, свързано с бума на центровете за данни.

"Обичаме центровете за данни", заяви Дейв Реджъри, главен изпълнителен директор на производителя на отоплителни, вентилационни и климатични системи Trane Technologies, по време на конферентен разговор за финансовите резултати на компанията.

В началото на този месец значителен брой демократи спечелиха места в Конгреса отчасти благодарение на обещанията си да ограничат изграждането на центрове за данни. Ако изпълнят тези обещания или ако инвеститорите изгубят вяра в

потенциала на технологията да носи печалби и най-големите технологични компании рязко намалят инвестициите си в нови центрове за данни, американската икономика ще загуби един от ключовите си двигатели.

Въздействието обаче може да се окаже по-ограничено, отколкото мнозина се опасяват. По-голямата част от разходите за центрове за данни са насочени към вносни чипове, които допринасят сравнително малко за БВП на САЩ. След като отчете този фактор, Джонатан Милар от Barclays изчислява, че изграждането на центрове за данни е добавило около 0.5 процентни пункта към икономическия растеж през последната година. Ако това строителство бъде напълно прекратено, последицата може да е рецесия в Тайван - водещата сила в производството на чипове, но не непременно и в САЩ.

Рисковете от задлъжняването

Колко тежък ще бъде един спад в сектора на изкуствения интелект може да зависи от състоянието на финансовата система. Спукването на балона на жилищния пазар се превърна в най-тежката рецесия за над 70 години до голяма степен защото проблемите се разпространиха във финансовите институции. Те ограничиха кредитирането и прекъснаха достъпа до финансиране, който поддържа функционирането на икономиката. Някои икономисти вече започват да откриват паралели между бума на рисковите ипотечни кредити в средата на първото десетилетие на XXI век и нарастващото задлъжняване, свързано с изкуствения интелект.

Глобалната мрежа от ценни книжа, обезпечени с ипотечни кредити, и производни финансови инструменти беше толкова сложна, че анализаторите трудно успяваха да оценят рисковете.

По подобен начин става все по-трудно да се проследява задлъжняването за изграждане на центрове за данни. Много от заемите остават извън балансите на компаниите и се отпускат от небанкови кредитори като фондове за дялови инвестиции, които са обект на по-малко изисквания за публикуване на информацията. Производителите на чипове инвестират в собствените си клиенти - практика, известна като кръгово финансиране. Различните форми на взаимни гаранции допълнително затрудняват определянето кой в крайна сметка ще понесе загубите, ако даден кредит се окаже необслужван. "Не разбираме всички взаимовръзки", казва Джеръми Стайн, икономист от Харвардския университет и бивш член на управителния съвет на Федералния резерв, работил в администрацията на Барак Обама през 2009 г. Макар да смята, че криза от мащаба на тази през 2008 г. е малко вероятна, той може да си представи сценарий, при който ударът върху икономиката е по-тежък от последиците след спукването на дотком балона. "Бих заложил, че икономическите последици ще бъдат по-сериозни", казва той.

Добрата новина е, че най-големите доставчици на облачни услуги като Amazon.com и Microsoft са печеливши компании и засега финансират по-голямата част от центровете си за данни със собствени средства вместо чрез заеми. Според оценка на Стайн ван Нювербург, икономист в Columbia Business School, срив на AI пазара днес би могъл да доведе до загуби от едва 50 млрд. долара по кредити за центрове за данни - незначителна сума на фона на мащаба на американската финансова система.

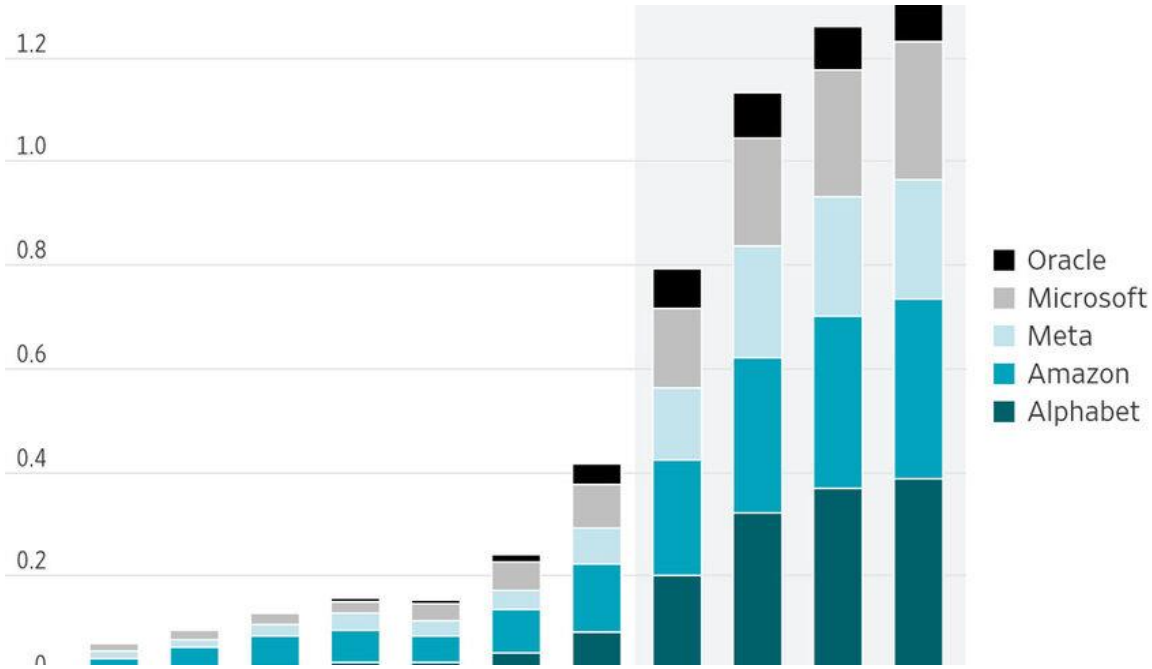

Капиталовите разходи на петте най-големи хиперскейлъра

Лошата новина е, че задлъжняването нараства и вероятно ще формира все по-голям дял от финансирането на центровете за данни. Ван Нювербург прогнозира, че ако кредитирането се разрасне според очакванията, срив след няколко години може да доведе до загуби по заеми за 2 трлн. долара. Тази оценка дори не включва удара върху цените на акциите. С други думи, ако смятате, че сривът на AI бума е неизбежен, би трябвало да се надявате да се случи още утре.

Последиците

Икономистът от "Харвард" Джейсън Фърман изчислява, че дори спад от 30% в пазарните оценки на акциите и пълно спиране на строителството на центрове за данни няма да бъдат достатъчни, за да предизвикат рецесия. Причината е, че този сектор не е допринесъл толкова много за растежа на БВП, колкото често се предполага, тъй като голяма част от компонентите за центровете за данни са вносни.

Най-лошият сценарий според Фърман е спад, подобен на този след спукването на дотком балона. Други икономисти възприемат това като най-добрия възможен изход. Ван Нювербург се опасява от по-тежка криза, ако бумът на изкуствения интелект в крайна сметка приключи, макар да не смята, че подобен срив предстои непосредствено.

След настъпването на криза Вашингтон може вече да не разполага със същите възможности да ограничи последиците, както в миналото. Когато безработицата рязко нараства, федералното правителство често увеличава значително публичните разходи и влива средства в икономиката, за да стимулира възстановяването. Годините на високи бюджетни дефицити обаче направиха тази задача по-трудна.

Държавният дълг на САЩ, държан от инвеститори извън федералното правителство, наскоро надхвърли 100% от БВП. В навечерието на финансовата криза през 2008 г. този показател беше едва 35%. Ниските нива на задлъжняване преди кризата позволиха на Вашингтон по-лесно да финансира излизането от нея чрез вливане на средства във финансовия сектор и поддържане на високи публични разходи.

Този път възможностите за подобни действия ще бъдат по-ограничени. Притесненията на инвеститорите за федералния дълг могат да задържат доходността по американските държавни облигации висока дори в условията на рецесия, което значително би затруднило Федералния резерв да стимулира икономическия растеж чрез ниски лихвени проценти. "Това не е невъзможен сценарий, който трябва да обмислим", казва Ван Нювербург.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема: Бюджет 2027: Между социалната политика и свръхдефицита - Гост Стефан Белчев от "Прогресивна България";
- Тема: Защо беше отстранен Благомир Коцев? - ; Отговорът на бившия изпълняващ функциите кмет на Варна и депутат от „Демократична България" Павел Попов;;
- Тема: За какво искат пари общините?; Гост - изпълнителният директор на Националното им сдружение Силвия Георгиева.
- Тема: Коледните базари под лупа: какви нарушения откриха инспекторите на НАП?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Варна без кмет; Гост - Ивайло Мирчев
